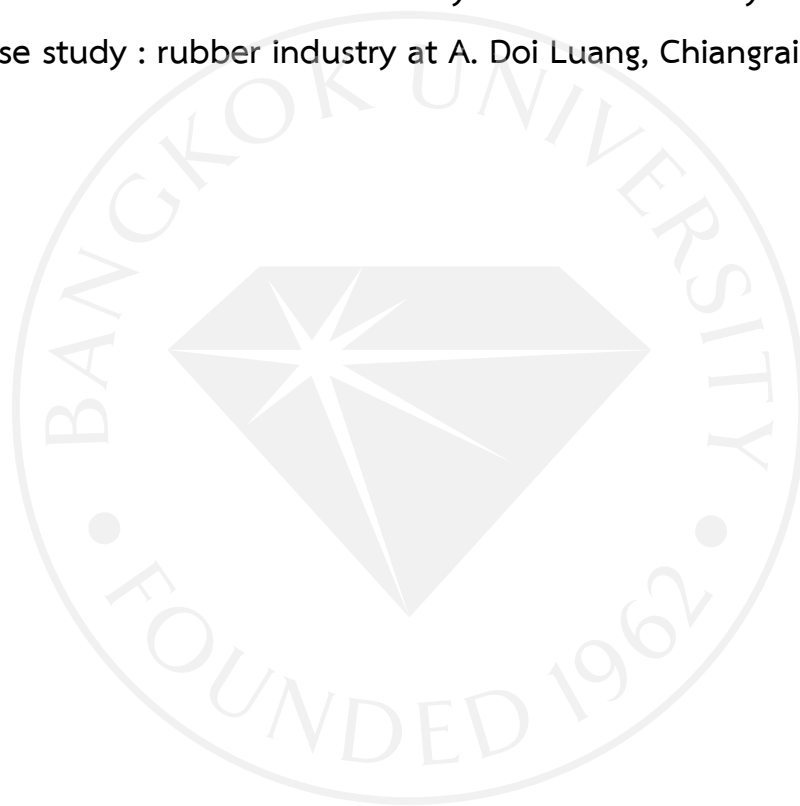

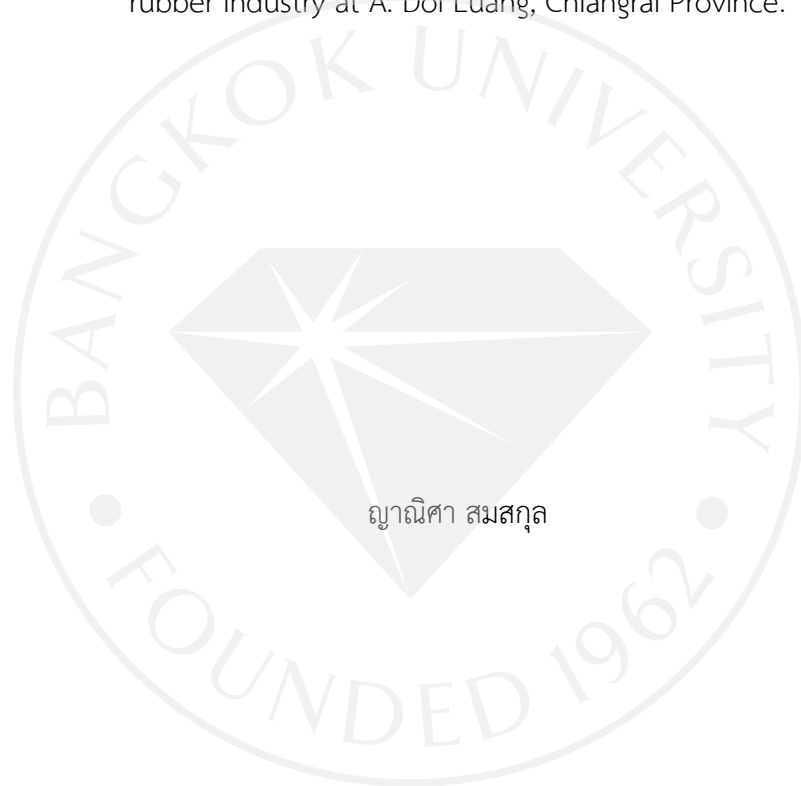
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารากรณีศึกษา:
อุตสาหกรรมยางพารา ในเขตอำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย

Factors that affect the sustainability of rubber industry supply chain A
case study : rubber industry at A. Doi Luang, Chiangrai Province.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา กรณีศึกษา: อุตสาหกรรมยางพารา
ในเขตอำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย

Factors that affect the sustainability of rubber industry supply chain A case study:
rubber industry at A. Doi Luang, Chiangrai Province.

การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ปีการศึกษา 2560

© 2561

ญาณิศา สมสกุล

สงวนลิขสิทธิ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา กรณีศึกษา: อุตสาหกรรมยางพารา ในเขตอำเภอตอยหลวง จังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัย ญาณิศา สมสกุล

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร.สุเมธี วงศ์ศักดิ์)

ผู้เชี่ยวชาญ

(ดร.ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว)

(ดร.สุชาดา เจริญพันธุ์ศิริกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

11 พฤศจิกายน 2561

ญาณิศา สมสกุล. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, พุทธศักราช 2561, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา กรณีศึกษา: อุตสาหกรรมยางพารา ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดเขียงราย (78 หน้า)

อาจารย์ที่ปรึกษา: ดร.สุเมธี วงศ์ศักดิ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบน้ำยางพาราและยางพาราก่อนถั่วย ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ด้านเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดเขียงราย โดยใช้วิธีในการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ การเก็บแบบสอบถามจากเกษตรกรชาวสวนยางพารา อำเภอคลองหลวง จังหวัดเขียงราย จำนวน 105 คน และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญจากสหกรณ์เจ้าของสวนยางพารา จำนวน 4 คน ผลการศึกษาเกษตรกรผู้ผลิตน้ำยางพาราพบว่า เศรษฐกิจส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพาราผู้ผลิตน้ำยางพารา ในขณะที่สังคมสิ่งแวดล้อม และสุขภาพไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพาราผู้ผลิตน้ำยางพารา ส่วนผลการศึกษาเกษตรกรผู้ผลิตยางพาราก่อนถั่วยพบว่า สุขภาพส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพาราผู้ผลิตยางพาราก่อนถั่วย ในขณะที่เศรษฐกิจและสังคมสิ่งแวดล้อมไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพาราผู้ผลิตยางพาราก่อนถั่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อทำการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา ระหว่างเกษตรกรชาวสวนยางพาราผู้ผลิตน้ำยางพาราและยางพาราก่อนถั่วย พบว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ของเกษตรกรชาวสวนยางพาราผู้ผลิตน้ำยางพาราและยางพาราก่อนถั่วย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า การผลิตน้ำยางพาราส่งผลให้คุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา มีความเป็นอยู่ที่ดี และมีความยั่งยืนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม และสุขภาพมากกว่าการผลิตยางพาราก่อนถั่วย

คำสำคัญ: น้ำยางพารา, ยางพาราก่อนถั่วย, คุณภาพชีวิต, ความยั่งยืน

Somsakul, Y. M.B.A., November 2018, Graduate School, Bangkok University.

Factors that affect the sustainability of rubber industry supply chain A case study: rubber industry at A. Doi Luang, Chiangrai Province. (78 pp.)

Advisor: Sumetee Wongsak, Ph.D.

ABSTRACT

The purpose of this researching is for comparing between the cost of rubber latex and rubber cup lump which are concerned about the quality of life of rubber agriculturist, environment and health of the people who live in the area of Doi Luang District, Chiang Rai.

Along with this Mixed Methods Research between the quantitative research and qualitative research by using purposive sampling such as 105 questionnaires from 105 rubber agriculturists and in-depth interviewing from 4 Rubber plantation owner cooperative ltd.

The result are; Economic situation has effects with the quality of life of rubber agriculturists while the community environment and health does not effects for rubber agriculturists.

On the other hand; economic situation and community environment does not effects with rubber agriculturists who produce rubber cup lump which we can prove by using statistical significance of 0.05 including the comparing between demand and supply chain. According to the in-depth interview, we found that the production of producing rubber latex will support rubber agriculturists have better quality of life. Especially in the long run in both economic constantly, environment and health than producing rubber cup lump.

Keywords: Rubber latex, Rubber Cup Lump, Quality of Life, Sustainability

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.สุเมธี วงศ์ศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง จนทำให้งานวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์ ครบถ้วนและสำเร็จไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญจากสหกรณ์เจ้าของสวนยางพารา และผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือ และเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการศึกษาค้นคว้า อีกทั้งผู้วิจัยต้องขอขอบคุณทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือและคอยให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยในครั้งนี้จนเสร็จสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ครอบครัว เพื่อน และผู้ที่อยู่เบื้องหลังทุกท่านที่เป็นแรงผลักดันและเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งให้กับผู้วิจัย พร้อมทั้งสนับสนุนในทุกด้านจนทำให้การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

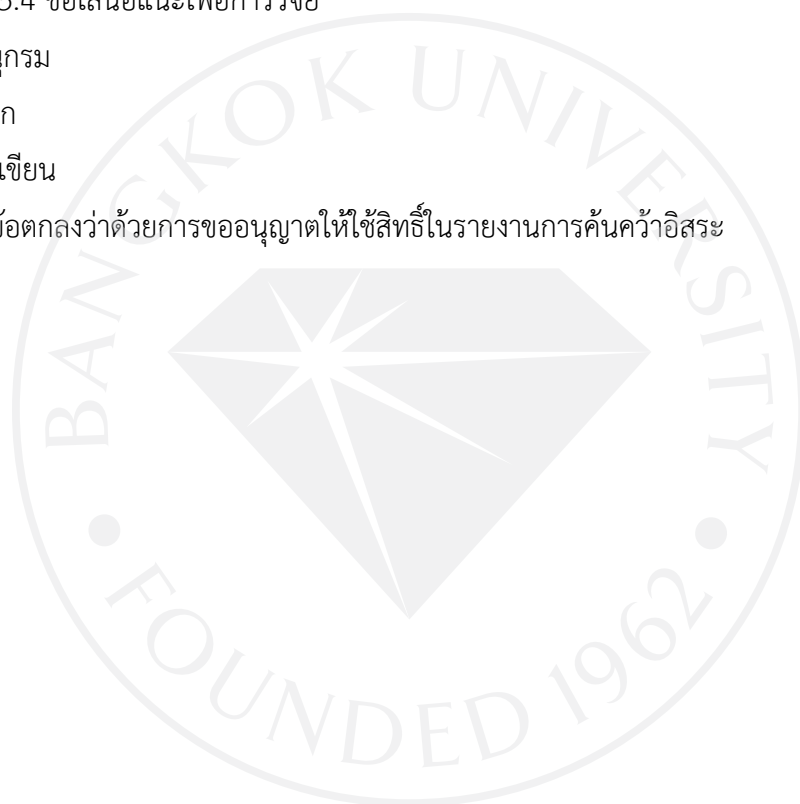
ญาณิศา สมสกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดการพัฒนาแบบยั่งยืน	4
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต	7
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจ	10
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับด้านสังคมชุมชน	11
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อม	13
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับด้านสุขภาพอนามัย	15
2.7 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับยางพาราและเกษตรกร จังหวัดเชียงราย	17
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
2.9 สมมติฐาน	25
2.10 กรอบแนวคิดการวิจัย	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 ประเภทของงานวิจัย	28
3.2 การวิจัยเชิงปริมาณ	28
3.3 การวิจัยเชิงคุณภาพ	32
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	35
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	54

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ	59
5.2 สรุปผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ	66
5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้	70
5.4 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	70
บรรณานุกรม	71
ภาคผนวก	73
ประวัติผู้เขียน	78
เอกสารข้อตกลงว่าด้วยการขออนุญาตให้ใช้สิทธิ์ในรายงานการค้นคว้าอิสระ	

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 1.1:	แสดงมูลค่าการส่งออกสินค้าของไทย ปี 2560	1
ตารางที่ 2.1:	เนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่กรี๊ดได้ และผลผลิตของยางพาราในเขตภาคเหนือ แต่ละจังหวัด ปี พ.ศ. 2559 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559)	19
ตารางที่ 2.2:	เนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่กรี๊ดได้ และผลผลิตของยางพาราในจังหวัดเชียงราย แต่ละอำเภอ ปี พ.ศ. 2559 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559)	20
ตารางที่ 4.1:	แสดงผลจำนวนและร้อยละ จำแนกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	35
ตารางที่ 4.2:	แสดงผลจำนวนและร้อยละ จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	36
ตารางที่ 4.3:	แสดงผลจำนวนและร้อยละ จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ตอบ แบบสอบถาม	36
ตารางที่ 4.4:	แสดงผลจำนวนและร้อยละ จำแนกตามสถานภาพการสมรสของผู้ตอบ แบบสอบถาม	37
ตารางที่ 4.5:	แสดงผลจำนวนและร้อยละ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบ แบบสอบถาม	37
ตารางที่ 4.6:	แสดงผลจำนวนและร้อยละ จำแนกตามลักษณะการขายผลผลิตของ ผู้ตอบแบบสอบถาม	38
ตารางที่ 4.7:	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้าน เศรษฐกิจที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา	39
ตารางที่ 4.8:	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้าน สังคม สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรม ยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา	39
ตารางที่ 4.9:	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้าน สุขภาพที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา	40
ตารางที่ 4.10:	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพ ชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา	41

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.11: แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณถึงอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา	42
ตารางที่ 4.12: สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	43
ตารางที่ 4.13: แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนถ้วย	44
ตารางที่ 4.14: แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านสังคมสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนถ้วย	45
ตารางที่ 4.15: แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านสุขภาพ ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนถ้วย	45
ตารางที่ 4.16: แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนถ้วย	47
ตารางที่ 4.17: แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณถึงอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนถ้วย	47
ตารางที่ 4.18: สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	48
ตารางที่ 4.19: แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทาน อุตสาหกรรมยางพารา ระหว่างเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีลักษณะการขายผลผลิตต่างกัน	49
ตารางที่ 4.20: แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านเศรษฐกิจ ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา	50
ตารางที่ 4.21: แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านสังคมสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา	51

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.22: แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้าน สุขภาพที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา	52
ตารางที่ 4.23: แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพ ชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา	52
ตารางที่ 4.24: แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณถึงอิทธิพลของปัจจัย ด้านเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ที่ส่งผลต่อความยั่งยืน ของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา	53
ตารางที่ 4.25: สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	54
ตารางที่ 5.1: ตารางแสดงข้อดีข้อเสียของน้ำยางพารา และยางพาราก่อนถ้วย ในด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรม ยางพารา	67
ตารางที่ 5.2: ตารางแสดงข้อดีข้อเสียของน้ำยางพารา และยางพาราก่อนถ้วยในด้าน สังคม สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรม ยางพารา	68
ตารางที่ 5.3: ตารางแสดงข้อดีข้อเสียของน้ำยางพารา และยางพาราก่อนถ้วย ใน ด้านสุขภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกร	69

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1: องค์ประกอบของการพัฒนาที่ยั่งยืน	5
ภาพที่ 2.2: กรอบแนวคิดของงานวิจัย	26
ภาพที่ 3.1: หน้าจอแสดงโปรแกรม G*Power เวอร์ชัน 3.1.9.2 ในการกำหนดขนาด ของกลุ่มตัวอย่าง	29

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นอย่างมาก โดยการขยายตัวทางเศรษฐกิจนั้น จะทำให้เศรษฐกิจของประเทศขับเคลื่อนและมีเงินเข้ามาหมุนเวียนภายในประเทศ ซึ่งสามารถนำไปพัฒนาประเทศในด้านต่างๆได้ แต่เดิมโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเน้นภาคเกษตรกรรม แต่ปัจจุบันได้เน้นภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น แต่ภาคอุตสาหกรรมยังคงต้องใช้สินค้าการเกษตรเป็นวัตถุดิบสำคัญสำหรับการผลิตสินค้าในภาคอุตสาหกรรม จึงทำให้สินค้าเกษตรมีความสำคัญต่อประเทศไทยทั้งการส่งออกและใช้เองภายในประเทศ ซึ่งอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีส่วนสำคัญต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยคือ อุตสาหกรรมยางพารา โดยยางพาราเป็นพืชที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งประเทศไทยมีพื้นที่การปลูกยางพารามากเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากอินโดนีเซีย และมีแนวโน้มที่พื้นที่การปลูกยางจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากนโยบายสนับสนุนการขยายเนื้อที่ปลูกยางพาราของรัฐบาล ประกอบกับในช่วงปี พ.ศ. 2553-2554 ราคายางพาราอยู่ในระดับสูง จึงจูงใจให้เกษตรกรขยายเนื้อที่ปลูกยางพารา โดยเฉพาะในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2560) ซึ่งยางพาราสามารถทำรายได้จากการส่งออกให้แก่ประเทศเป็นอันดับต้นๆ โดยในปี พ.ศ. 2560 มีการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางมูลค่ารวมถึง 346,885.1 ล้านบาท และส่งออกยางพารา มูลค่ารวม 204,837.7 ล้านบาท (กระทรวงพาณิชย์, 2561)

ตารางที่ 1.1: แสดงมูลค่าการส่งออกสินค้าของไทย ปี 2560

มูลค่า : ล้านบาท

รายการ		ปี 2560
1	รถยนต์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ	914,388.8
2	เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ	625,121.8
3	อัญมณีและเครื่องประดับ	435,399.0
4	ผลิตภัณฑ์ยาง	346,855.1
5	เม็ดพลาสติก	292,811.6

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 1.1 (ต่อ): แสดงมูลค่าการส่งออกสินค้าของไทย ปี 2560

มูลค่า : ล้านบาท

รายการ		ปี 2560
6	แผงวงจรไฟฟ้า	279,669.4
7	เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่องจักรกล	255,928.6
8	เคมีภัณฑ์	248,412.6
9	น้ำมันสำเร็จรูป	242,429.0
10	ยางพารา	204,837.7

โดยการส่งออกยางพารานั้น สามารถส่งออกผลิตภัณฑ์ยางพาราได้ตั้งแต่ต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำ ตัวอย่างเช่น น้ำยางสด น้ำยางข้น ยางพาราก่อนถวัลย ยางแห้ง ถูมียอยาง ถูยางอนามัย เป็นต้น ซึ่งถือว่ายางพารานั้นสามารถทำรายได้ให้แก่ประเทศไทยได้ตลอดทั้งโซ่อุปทาน แต่ในอุตสาหกรรมยางพาราลดลงทั้งโซ่อุปทาน จะมีกระบวนการในการผลิตต่างๆที่ใช้วัตถุดิบแตกต่างกันออกไป ซึ่งการใช้วัตถุดิบในกระบวนการผลิตเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อไม่มากก็น้อยในหลายๆด้าน อาทิเช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสุขภาพ เป็นต้น ดังนั้นการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการต่างๆในอุตสาหกรรมยางพาราตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำให้เกิดความยั่งยืน และเกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จึงเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรตระหนัก และช่วยกันปรับปรุงพัฒนาในงานวิจัยครั้งนี้จึงต้องการศึกษาเปรียบเทียบผลผลิตยางพารา ได้แก่ น้ำยางพารา และยางพาราก่อนถวัลย ว่าผลผลิตยางพารา 2 ชนิดนี้ ชนิดใดที่ส่งผลให้เกิดความยั่งยืน และทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพารามีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่ากัน เมื่อเปรียบเทียบจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมสิ่งแวดล้อม และด้านสุขภาพของเกษตรกรชาวสวนยางพารา โดยเลือกใช้พื้นที่ อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากการปลูกยางพาราในภาคเหนือมีการขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ และอำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย มีเนื้อที่เริ่มต้น เนื้อที่กรีดยางได้ และผลผลิตยางพารามากเป็นอันดับต้นๆในเขตภาคเหนือ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อเปรียบเทียบน้ำยางพาราและยางพาราก่อนถั่วย ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกร
ชาวสวนยางพาราในด้านเศรษฐกิจ

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบน้ำยางพาราและยางพาราก่อนถั่วย ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกร
ชาวสวนยางพาราในด้านสังคมสิ่งแวดล้อม

1.2.3 เพื่อเปรียบเทียบน้ำยางพาราและยางพาราก่อนถั่วย ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกร
ชาวสวนยางพาราในด้านสุขภาพ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 ทำให้ทราบว่าน้ำยางพาราหรือยางพาราก่อนถั่วย ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกร
ชาวสวนยางพาราในด้านเศรษฐกิจ

1.3.2 ทำให้ทราบว่าน้ำยางพาราหรือยางพาราก่อนถั่วย ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกร
ชาวสวนยางพาราในด้านสังคมสิ่งแวดล้อม

1.3.3 ทำให้ทราบว่าน้ำยางพาราหรือยางพาราก่อนถั่วย ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกร
ชาวสวนยางพาราในด้านสุขภาพ

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา กรณีศึกษา : อุตสาหกรรมยางพารา ในเขตอำเภอต๋อยหลวง จังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวคิดและแนวทางในการทำวิจัย ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดการพัฒนาแบบยั่งยืน
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจ
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับด้านสังคมชุมชน
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อม
- 2.6 แนวคิดเกี่ยวกับด้านสุขภาพอนามัย
- 2.7 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับยางพาราและเกษตรกร จังหวัดเชียงราย
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.9 สมมติฐาน
- 2.10 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดการพัฒนาแบบยั่งยืน

2.1.1 การพัฒนาที่ยั่งยืน

Barbier (2014 อ้างใน “ส่วนประกอบของการพัฒนาที่ยั่งยืน”, 2557) การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การปรับปรุงคุณภาพชีวิตมนุษย์ภายใต้ศักยภาพของระบบนิเวศน์วิทยาของโลก ซึ่งการพัฒนาที่ยั่งยืนมีส่วนประกอบพื้นฐานที่สำคัญ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ส่วนประกอบทั้งสามนี้จะเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน วัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืนคือ การบรรลุเป้าหมายทั้งสามองค์ประกอบนี้ให้ได้ดีที่สุด และโดยที่สังคมไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่สูงสุดในทุกส่วนประกอบได้ จึงจำเป็นต้องยอมลดเป้าหมายในบางองค์ประกอบ เพื่อให้เป้าหมายในองค์ประกอบอื่นเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการจัดลำดับความสำคัญระหว่างองค์ประกอบต่างๆว่าจะให้องค์ประกอบใดมีลำดับความสำคัญที่สูงกว่าองค์ประกอบอื่นๆ เช่น ถ้าให้ลำดับความสำคัญทางการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในอันดับแรก ก็อาจต้องชดเชยด้วยการให้เป้าหมายทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมลดลง

ส่วนประกอบของความยั่งยืนทางเศรษฐกิจนั้น สังคมต้องสร้างความเจริญเติบโตที่ทำให้เกิดกระแสรายได้ที่เหมาะสม ในขณะที่ยังคงรักษาไว้ซึ่งสต็อกของทุนที่มนุษย์ส รางขึ้น ทุนมนุษย์และทุน

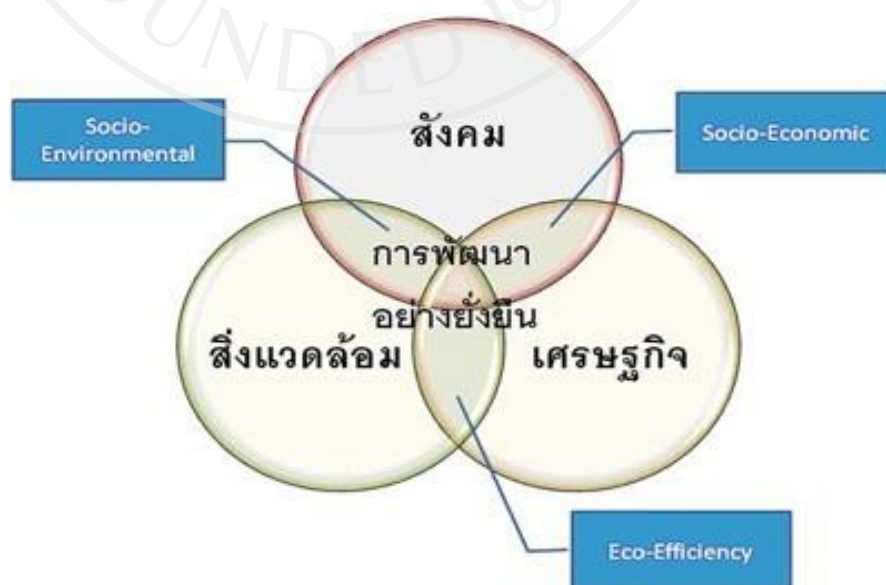
ธรรมชาติเป้าหมายพื้นฐาน 3 ประการของระบบเศรษฐกิจ คือ การเพิ่มขึ้นในการผลิตสินค้าและบริการ

การตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนหรือการลดปัญหาความยากจน ทำให้เกิดการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมเพิ่มขึ้น

ในส่วนประกอบทางด้านสังคมของการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นจะต้องวางอยู่บนรากฐานของ 2 หลัก คือ หลักการความยุติธรรม และหลักการความเท่าเทียมกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาในระยะยาว การเข้าถึงทรัพยากรและโอกาสของคนในสังคมจะต้องมีความเท่าเทียมกัน สิทธิมนุษยชนและผลประโยชน์อื่นๆ เช่น อาหาร สาธารณสุข การศึกษา ที่อยู่อาศัยและโอกาสในการพัฒนาตนเอง ความเป็นธรรมในสังคมนี้นับยั้งถึงโอกาสที่เท่าเทียมกันของประชาชนทุกคนในด้านการศึกษาและการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างผลิตภาพให้แก่สังคม สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะทำให้เป้าหมายทางสังคมทั้งด้านของความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความเป็นธรรมในสังคม ความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ และการมีส่วนร่วมของประชาชนประสบความสำเร็จ

ในส่วนประกอบด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน การรักษาไว้ซึ่งสต็อกของทุนธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นป่าไม้ แม่น้ำ ภูเขา แร่ธาตุอันเป็นสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติที่ควรจะดำรงอยู่ที่ทำให้ส่วนประกอบทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่ความมีเสถียรภาพของระบบนิเวศน์ของโลกจะไม่ถูกกระทบกระเทือน

ภาพที่ 2.1: องค์ประกอบของการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากภาพแสดงส่วนประกอบของการพัฒนาที่ยั่งยืนที่จะต้องประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก อันได้แก่ ส่วนของระบบเศรษฐกิจ ระบบสังคม และระบบนิเวศสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความสัมพันธ์และพึ่งพาซึ่งกันและกัน การพัฒนาที่ยั่งยืนจะเกิดขึ้นในส่วนที่ทับซ้อนกันของ 3 องค์ประกอบหรือพื้นที่แรเงาในภาพ กล่าวคือ มีการพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคมและมีการปกป้องสิ่งแวดล้อมด้วยในขณะเดียวกัน

2.1.2 ความหมายของเกษตรยั่งยืน

วิฑูรย์ ปัญญากุล (2545) ในการให้ความหมายของเกษตรยั่งยืน คำว่าความยั่งยืน มาจากภาษาอังกฤษคำว่า sustainability ตามพจนานุกรมอธิบายความหมายคือ การดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องหรือความสามารถในการดำรงอยู่โดยไม่มีวันสูญหายไป เมื่อนำมาใช้ในทางการเกษตร จึงหมายถึง ศักยภาพในการผลิตที่ดำรงอยู่อย่างต่อเนื่องโดยไม่ทำให้ฐานทรัพยากรทรุดโทรมหรือสูญสิ้นไป

มณฑิเตอร์ สติมานนท์ (2559) เกษตรสีเขียวหรือเกษตรยั่งยืนเป็นส่วนสำคัญของเศรษฐกิจสีเขียว เนื่องจากภาคเกษตรทั้งในระดับชาติและนานาชาติ เป็นภาคการผลิตที่สำคัญนอกจากการจ้างงานและ อาชีพให้คนจำนวนมาก รวมทั้งเป็นภาคที่สร้างรายได้ให้กับประชากรผู้มีสถานะยากจน โดยเฉพาะใน

ประเทศกำลังพัฒนาและครอบคลุมไปถึงการผลิตและการบริโภคสินค้าอาหาร เส้นใยพืช และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ต่างๆ โดยใช้กระบวนการผลิตที่ปกป้องและส่งเสริมสภาพแวดล้อม สุขภาพชุมชน และสวัสดิการแรงงาน สวัสดิการปศุสัตว์ ซึ่งรูปแบบการผลิตและบริโภคนี้จะไม่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการผลิตและการบริโภค รวมถึงสภาพแวดล้อมในอนาคต

จากความหมายต่างๆข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าเกษตรยั่งยืนต้องประกอบด้วย การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศให้คงความสมบูรณ์ โดยนำระบบจัดการปรับปรุงบำรุงดิน การดูแลสุขภาพของพืช สัตว์ มนุษย์ โดยสามารถผลิตให้มีรายได้พอเพียงและผลตอบแทนที่เหมาะสมกับต้นทุนและแรงงาน โดยชุมชนท้องถิ่นสามารถปรับตัวในการพัฒนาที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมควบคู่กันไป

2.1.3 แนวทางการพัฒนาระบบเกษตรยั่งยืน

การพัฒนาระบบเกษตรยั่งยืน ประกอบด้วยหลัก 2 ประการ คือ

1) การหาวิธีการที่เหมาะสมในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่น โดยประยุกต์ใช้องค์ประกอบต่างๆ ในระบบไร่นา ได้แก่ พืช สัตว์ ดิน นา ภูมิอากาศและอื่นๆ เพื่อให้องค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้เกื้อกูลกันมากที่สุด

2) วิธีการที่จะพึงพาการใช้ปัจจัยการผลิตจากภายนอกให้น้อยที่สุด เพื่อเสริมส่วนที่ขาดหรือบกพร่องในระบบนิเวศน์ หรือเพิ่มศักยภาพของทรัพยากรที่มีอยู่ภายในไร่นา โดยเน้นการใช้ทรัพยากรหมุนเวียน และป้องกันผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม

2.1.4 ตัวชี้วัดการปรับเปลี่ยนสู่เกษตรกรรมยั่งยืน

นันทิยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร (2547) ได้สรุปตัวชี้วัดการปรับเปลี่ยนสู่เกษตรกรรมยั่งยืน มีตัวชี้วัดสำคัญ 3 ประการ คือ

1) การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ เป็นสิ่งสำคัญเพราะการทำเกษตรกรรมยั่งยืนไม่ได้ทำเฉพาะเรื่องวิธีการผลิตหรือเรื่องเศรษฐกิจเท่านั้น แต่เป็นการทวนกระแสของเกษตรกระแสหลักและกระแสบริโภคนิยม เกษตรกรต้องเปลี่ยนความเชื่อและกระบวนความคิดตลอดจนความพึงพอใจถึงระดับจิตวิญญาณ

2) ความรู้และความสามารถพัฒนาความรู้ได้ เพราะการผลิตแบบเกษตรกรรมยั่งยืนจะไม่ใช่เป็นการผลิตแบบหยุดนิ่ง (Static) แต่เป็นการผลิตที่มีพลวัต (Dynamics) โดยเกษตรกรต้องปรับตัวเข้ากับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมให้ทันต่อสภาพทางเศรษฐกิจ และปรับตัวให้รับกับสภาพสังคมและการเมือง เกษตรกรต้นแบบจึงต้องแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา สามารถพัฒนาความรู้ด้วยการทดลองปฏิบัติจริงในฟาร์ม รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาได้

3) การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญมาก ไม่ได้หมายถึงการมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าหรือผลผลิตเท่านั้น แต่คือการมีอาหารบริโภคที่เพียงพอของครอบครัวซึ่งทำให้ลดค่าใช้จ่ายด้านอาหาร ลดรายจ่ายด้านการผลิต ตลอดจนการเพิ่มการออมที่อยู่ในรูปของความอุดมสมบูรณ์ของฟาร์มและการออมในรูปของความรู้และความสามารถแสวงหาความรู้

แนวทางการพัฒนาระบบเกษตรยั่งยืนสามารถสรุปได้ว่า ระบบเกษตรยั่งยืนมีเป้าหมายในการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตที่พอเพียงและต่อเนื่องในระยะยาว ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มการผลิตให้ได้ผลสูงสุดในระยะสั้นโดยอาศัยทรัพยากรธรรมชาติมากที่สุด รวมทั้งพยายามอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีเงื่อนไขทางด้านนิเวศน์และเศรษฐกิจสังคมเฉพาะของเกษตรกรแต่ละราย

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

2.2.1 ความหมายของคุณภาพชีวิต

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายหรือคำจำกัดความของคำว่า “คุณภาพชีวิต” (Quality of Life) ไว้ ส่วนใหญ่จะมีความหมายที่ใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกัน ซึ่งพอจะรวบรวมได้ดังต่อไปนี้

UNESCO (1978 อ้างใน กุสุมา โกศล, 2555) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตไว้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง การดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีความสุข มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้าน

ร่างกายและจิตใจ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมและสังคมที่ตนอยู่ได้อย่างดี ซึ่งในขณะเดียวกันก็สามารถเผชิญปัญหาต่างๆได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้ศักยภาพที่ตนมีสร้างสรรค์พัฒนาตนเองและสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2538) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต เป็นความคิดรวบยอดที่เกี่ยวข้องกับปริมาณและคุณภาพความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งเกี่ยวข้องทั้งในทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม จิตวิทยา และสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตทั้งที่เป็นธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น

กรมสุขภาพจิต (2546) ได้ให้ความหมายของคำว่าคุณภาพชีวิตไว้คือ เป็นระดับความสุขในชีวิต เป็นการประสานการรับรู้ความพึงพอใจของแต่ละบุคคล ในด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม สิ่งแวดล้อมภายใต้วัฒนธรรม ค่านิยม และเป้าหมายของชีวิตในแต่ละบุคคล

จากความหมายต่างๆที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าคุณภาพชีวิต หมายถึง การดำรงชีวิตของบุคคลที่สามารถตอบสนองความต้องการได้ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคม สิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม และไม่เบียดเบียนต่อผู้อื่นและสังคม

2.2.2 องค์ประกอบคุณภาพชีวิต

UNESCO (1981 อ้างใน กุสุมา โกศล, 2555) ได้กำหนดไว้ว่า คุณภาพชีวิตจะดีหรือไม่เพียงใด ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 5 ประการ ดังนี้

- 1) มาตรฐานการครองชีพ (Standard of Living) พิจารณาได้จากรายได้ต่อบุคคล สุขภาพ การศึกษา ที่อยู่อาศัย และการสังคมสงเคราะห์
- 2) การเปลี่ยนแปลงของประชากร (Population Dynamics) ในเรื่องของโครงสร้างทางอายุ และเพศ อัตราการเติบโตของประชากร อัตราการเกิด อัตราการตาย และการย้ายถิ่น
- 3) ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม (Social-Culture Factors) พิจารณาจากระบบสังคม ค่านิยมทางศาสนา ค่านิยมทางวัฒนธรรม และชีวิตความเป็นอยู่
- 4) กระบวนการพัฒนา (Process of Development) พิจารณาจากลำดับความสำคัญของการพัฒนาประสิทธิภาพ และความสามารถของบุคคล การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การค้า
- 5) ทรัพยากร (Resources) ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล ธรรมชาติ อาหาร เงินทุน และเทคโนโลยีต่างๆ

กุหลาบ รัตนสังขธรรม (2535) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตโดยแบ่งเป็นด้านต่างๆ ไว้ทั้งหมด 6 ด้าน ดังนี้

- 1) คุณภาพชีวิตทางด้านร่างกาย หมายถึง อาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย สุขภาพอนามัยพลังงาน การออมทรัพย์ สิ่งอำนวยความสะดวกในครอบครัว และการประกอบอาชีพ

2) คุณภาพชีวิตทางด้านอารมณ์ หมายถึง การพักผ่อนหย่อนใจที่มีคุณประโยชน์ ความนิยมชมชอบในศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ความสัมพันธ์ที่อบอุ่นในครอบครัวและชุมชน ความรักและความ เป็นเจ้าของที่มีต่อส่วนรวม

3) คุณภาพชีวิตทางด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง ภาวะแวดล้อมที่บริสุทธิ์ สะอาดเป็นระเบียบ ปราศจากมลภาวะในดิน น้ำ อากาศ และเสียง มีทรัพยากรที่จำเป็นแก่การ ดำรงชีวิต และมีการคมนาคมที่สะดวก

4) คุณภาพชีวิตทางด้านสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม หมายถึง โอกาสในการศึกษาและการ ประกอบอาชีพที่เท่าเทียมกัน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ ความปลอดภัยในชีวิตร่างกายและ ทรัพย์สิน การปกครองที่ให้สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค ความเป็นธรรมด้านรายได้และสังคม ความร่วมมือร่วมใจในชุมชน ความเป็นระเบียบวินัย มีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน และมีค่านิยม ที่สอดคล้องกับหลักธรรมในศาสนา

5) คุณภาพชีวิตทางด้านความคิด หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลก ชีวิต และชุมชน การศึกษา วิชาชีพ ความสามารถในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆของตัวเอง ครอบครัว และ ชุมชนการเป็นที่ยอมรับของชุมชน การสร้างความสำเร็จด้วยตนเอง การยอมรับตัวเอง และการมี เป้าหมายในชีวิตที่เหมาะสม

6) คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ หมายถึง การมีคุณธรรมในตัวเองและในสังคม เช่น ความ ซื่อสัตย์สุจริต ความมีเมตตากรุณา ช่วยเหลือเกื้อกูล มีความกตัญญูกตเวที มีความจงรักภักดีต่อชาติ ความศรัทธาในศาสนา มีความเสียสละ และการละเว้นจากอบายมุข

องค์ประกอบคุณภาพชีวิตสามารถสรุปได้ว่า การที่มนุษย์จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีต้องขึ้นอยู่กับ หลายปัจจัยประกอบประกอบ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบจะมีความสำคัญมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ ความคิดเห็นของแต่ละบุคคลหรือแต่ละสังคม

2.2.3 แนวคิดและทฤษฎีคุณภาพชีวิต

Ferranc & Power (1992 อ้างใน กุสุมา โภศล, 2555) พิจารณาองค์ประกอบของคุณภาพ ชีวิต จากความพึงพอใจในชีวิต ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านสุขภาพและหน้าที่ หมายถึง สถานภาพของร่างกาย และความสามารถในหน้าที่ที่จะ ดำเนินกิจกรรมต่างๆ กิจวัตรประจำวัน และการแสดงออกทางบทบาทในสังคม ได้แก่ การดูแล สุขภาพตนเอง การพักผ่อน การทำกิจกรรมต่างๆในเวลาว่าง การมีกิจกรรมในครอบครัว และการ เดินทาง

2) ด้านสังคมเศรษฐกิจ หมายถึง สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของบุคคล เนื่องจาก บุคคลต้องอยู่ร่วมกันในสังคม ต้องการบ้านอยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง มีงานทำ และมีเงินใช้ในการ ดำรงชีวิต อันได้แก่ สภาพความเป็นอยู่ รายได้ การทำงาน เพื่อนร่วมงาน และที่อยู่อาศัย

3) ด้านจิตวิญญาณ หมายถึง สถานภาพของการรับรู้ การตอบสนองทางอารมณ์หรือทางจิตวิญญาณต่อสิ่งเร้าที่มากกระทบในชีวิต ได้แก่ ความรู้สึกพึงพอใจในชีวิต ความสงบทางจิตใจ การบรรลุเป้าหมายในชีวิต และความพึงพอใจต่อชีวิตความเป็นอยู่

4) ด้านครอบครัว หมายถึง สภาพความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย ความสุขในครอบครัว ภาวะสุขภาพของสมาชิกในครอบครัว บุตร และความสัมพันธ์กับคู่สมรส

Zhan (1992 อ้างใน ศุภรทิพย์ นิลารักษ์, 2557) ได้กล่าวว่าคุณภาพชีวิตนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งสามารถรับรู้และประเมินได้ด้วยตนเอง ซึ่งแบ่งองค์ประกอบออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านความพึงพอใจในชีวิต เป็นการรับรู้ในสิ่งที่ตนเป็นอยู่ ได้แก่ ความพึงพอใจในสภาพความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อม และการดำเนินชีวิต

2) ด้านอัตตมโนทัศน์ (Self concept) เป็นความรู้สึกหรือความคิดเห็นที่มีต่อตนเอง การยอมรับและการรับรู้ถึงคุณค่าของตนเอง รวมถึงภาพลักษณ์ของตนเอง

3) ด้านสุขภาพและการทำงานของร่างกาย เป็นการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถด้านร่างกาย สุขภาพ และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน

4) ด้านสังคมเศรษฐกิจ เป็นการรับรู้ถึงความพึงพอใจในด้านสังคมทั่วไป รวมถึงรายได้ อาชีพ และการศึกษา

จากแนวคิดและทฤษฎีคุณภาพชีวิตสามารถสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตของแต่ละบุคคลจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีหรือไม่ดีนั้นขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของแต่ละบุคคล และองค์ประกอบที่จะทำให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีประกอบด้วยด้านใหญ่ๆ 3 ด้านด้วยกัน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสุขภาพ

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจ

ประยูรศักดิ์ จันทร์ทอง (2529 อ้างใน กุสุมา โกศล, 2555) ได้กล่าวไว้ว่าปัญหาทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากความไม่สมดุลของความต้องการของมนุษย์และทรัพยากร 2 ประการ คือ

1) ความต้องการไม่สิ้นสุด (Wants) ตอนแรกมนุษย์เราต้องการเพียงปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิตเท่านั้น ต่อมาเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น มนุษย์เราก็มีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งฟุ่มเฟือยต่างๆ เพิ่มขึ้น ยิ่งประชากรเพิ่มมากขึ้น ความต้องการในสินค้าและบริการจะเพิ่มสูงขึ้นอย่างไม่สิ้นสุด

2) ปัจจัยการผลิตจำนวนจำกัด (Scarcity) ปัจจัยในการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ที่ดิน แรงงาน ทุน และผู้ประกอบการ ซึ่งจะนำไปสู่การผลิตโดยการทำให้เปลี่ยนรูปในลักษณะที่ละบริโภคน หรือบริการได้ในแต่ละแห่ง และในระยะเวลาที่ผู้บริโภคนต้องการ ปัจจัยในการผลิตเหล่านี้มีอยู่จำกัด ไม่เพียงพอต่อ

ความต้องการ วิชาเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่จึงศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การผลิต การบริโภค การแลกเปลี่ยน และการกระจายผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มต่างๆ

บุญยืน ชัยสุโรจน์ (2533) ได้กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศบรรลุจุดมุ่งหมายทางเศรษฐกิจ มี 4 ประการ ได้แก่

1) การมีกำลังการผลิตสูง หมายถึง การมีความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการต่างๆ ได้จำนวนมาก ประชาชนมีโอกาสเลือกบริโภคสินค้าและบริการได้ตามความสามารถ

2) การมีรายได้ประชาชาติสูง หมายถึง รายได้ที่เกิดแก่เจ้าของปัจจัยการผลิตในการผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งเป็นรายได้รวมของประเทศ

3) การมีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม หมายถึง การที่ประชาชนในประเทศไม่มีความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ รายได้ของประชาชนอาจแตกต่างกันบ้างตามความสามารถของแต่ละบุคคล แต่จะต้องไม่มากจนกระทั่งเกิดช่องว่างทั้งแนวตั้งและแนวนอน

4) การมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ หมายถึง เศรษฐกิจของประเทศมีความมั่นคง ไม่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

จากแนวคิดข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าเศรษฐศาสตร์ หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากร เพื่อเป็นปัจจัยในการผลิต และหาวิธีการในการกระจายสินค้าให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งการทำให้เกิดความสอดคล้องระหว่างทรัพยากรที่มีอยู่ และความต้องการในการใช้ของมนุษย์อย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับด้านสังคมชุมชน

สีลาภรณ์ นาคทรพร (2539) ได้กล่าวไว้ว่า ชุมชน มีความหมายในเชิงกระบวนการที่มีพลวัต กล่าวคือ ความเป็นชุมชนจะวัดหรือดูได้จากกิจกรรมหรือการเคลื่อนไหวของกลุ่มคน ที่รวมตัวกันว่ามีลักษณะอย่างไร นั่นคือ ลำพังเพียงการรวมตัวกันของคนในหมู่บ้านหรือพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดไม่เพียงพอที่จะกล่าวได้ว่าที่นั่นมีชุมชนหรือมีองค์กรชุมชน แต่การรวมตัวนั้นจะต้องพิจารณาถึงวัตถุประสงค์กิจกรรม การมีส่วนร่วมของคนในกลุ่มและการจัดการกลุ่มหรือองค์กรนั้นๆ ด้วย องค์กรชุมชนหรือองค์กรประชาชน นับเป็นกลไกที่สำคัญยิ่งในการพัฒนากระบวนการของการพัฒนา นอกจากนี้ จากการประชุมระดมความคิดและประสบการณ์ของนักพัฒนาชนบทของไทยเกี่ยวกับตัวชี้วัดสำหรับงานพัฒนาชนบท (สีลาภรณ์ นาคทรพร, 2539) มีข้อสรุปเกี่ยวกับกรอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนว่า มีลักษณะดังนี้

1. มีการนำมิติด้านวัฒนธรรมมาผสมผสานในการทำกิจกรรม เพราะการมีฐานการรวมตัวทางวัฒนธรรมจะเป็นเครื่องยึดโยงให้สามารถสร้างองค์กรชุมชนที่มีคุณภาพได้

2. มีประสิทธิภาพในการตอบสนองต่อปัญหา

3. มีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
4. มีการจัดกลุ่ม
5. มีผู้นำที่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกและชุมชน
6. มีการกระจายผลประโยชน์แก่สมาชิกอย่างยุติธรรม
7. ได้รับการยอมรับนับถือจากองค์กรภายนอก
8. มีการขยายผล หรือขยายกิจกรรม หรือขยายเครือข่าย

สีลาภรณ์ นาครทรรพ (2539) ยังได้เสนอกรอบสำหรับเครื่องชี้วัดองค์กรชุมชน ซึ่งตัวชี้วัด

ผลกระทบจากการดำเนินงานขององค์กรชุมชน อาจแบ่งเป็น 3 ด้านหลัก คือ

- (1) ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ
- (2) ด้านสังคมวัฒนธรรม
- (3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม (2540) ให้ความหมายคำว่าชุมชนไว้ว่า หมายถึง กลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวพันกัน และมีการติดต่อสื่อสารเกี่ยวข้องกันอย่างเป็นปกติต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากการอยู่ในพื้นที่ร่วมกัน หรือการมีอาชีพพร้อมกัน หรือการประกอบกิจกรรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกันหรือการมีวัฒนธรรมความเชื่อ หรือความมั่นใจร่วมกัน

ประเวศ วะสี (2542) ได้ให้นิยามคำว่า ชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีอุดมคติร่วมกันหรือความเชื่อร่วมกันในบางเรื่อง มีการติดต่อสื่อสารกันหรือมีการรวมกลุ่มกัน จะอยู่ห่างกันก็ได้ มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีเรื่องจิตใจเข้ามาด้วย มีความรัก มีมิตรภาพ มีการเรียนรู้ร่วมกัน ในการกระทำในการปฏิบัติบางสิ่งบางอย่าง จะเรื่องใดก็ได้แล้วแต่ และมีการจัดการ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย 3 ประการ คือ

1. เกิดความสุข เป็นความสุขของคนที่มาอยู่ร่วมกัน
2. มีประสิทธิภาพที่จะทำให้งานประสบความสำเร็จ ซึ่งต้องอาศัยการเรียนรู้ร่วมกันในทางปฏิบัติ เพราะจะทำให้เกิดปัญญาอันเป็นพลังที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ
3. มีการจัดการ เพื่อให้เกิดมีการเรียนรู้ร่วมกันที่จะนำไปสู่ปัญญาที่ทรงพลัง ที่จะมีการจัดการทำให้สิ่งที่เป็นไปได้ให้เป็นไปได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตในชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวพันกัน มีการติดต่อสื่อสารเกี่ยวข้องกัน มีกิจกรรมร่วมกัน ตลอดจนคนในชุมชนสามารถช่วยเหลือเกื้อกูลกัน หรือช่วยกันแก้ปัญหาต่างๆของชุมชนได้

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อม

เกษม จันทรแก้ว (2540 อ้างใน นพรัตน์ ช่วงเวฬุวรรณ, 2556) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อม คือ สิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัวเรา แต่คำว่า ตัวเรา ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงมนุษย์เท่านั้น โดยความเป็นจริงแล้ว ตัวเรานั้นเป็นอะไรก็ได้ที่ต้องการรักษา เช่น ดิน น้ำ อากาศ เป็นต้น นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆตัวเรา ไม่ได้มีขอบเขตจำกัด ซึ่งอาจจะอยู่ใกล้หรือไกลตัวเราก็ได้ จะมีบทบาทหรือมีส่วนได้ส่วนเสียต่อตัวเราอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับลักษณะและพฤติกรรมของสิ่งต่างๆเหล่านั้น

ประเสริฐ ศรีอุทธา (2541 อ้างใน นพรัตน์ ช่วงเวฬุวรรณ, 2556) ได้กล่าวไว้ว่า ความสำคัญของสิ่งแวดล้อม มีดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ มีความสำคัญต่อสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย คือ อากาศ สิ่งมีชีวิตทุกชนิดต้องการอากาศ โดยเฉพาะอากาศบริสุทธิ์ ไม่มีสี ไม่มีกลิ่น ตามสภาวะธรรมชาติ สิ่งที่มีชีวิตทั้งมนุษย์และสัตว์ต่างก็รักษาธรรมชาติไว้ได้ โดยมนุษย์และสัตว์จะหายใจเอาก๊าซออกซิเจนและคายก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกมา นับว่าอากาศมีความสำคัญและสัมพันธ์กับมนุษย์ พืช และสัตว์อย่างมาก
2. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์เสริมสร้างกัน หรือสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม มีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ในภูมิภาคต่างๆ ดังต่อไปนี้
 - อาหาร มนุษย์ในภูมิภาคต่างๆ มีความต้องการอาหารแตกต่างกันไปตามท้องถิ่น เช่น ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ บริโภคข้าวเจ้าและข้าวเหนียวเป็นอาหารหลัก เพราะภูมิอากาศแบบมรสุมและที่ราบลุ่มแม่น้ำ เหมาะแก่การปลูกข้าวเจ้าและข้าวเหนียว
 - เครื่องนุ่งห่ม มนุษย์ในภูมิภาคต่างๆจะแต่งกายตามลักษณะภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม เช่น ประชากรในเขตอบอุ่น มีการเลี้ยงแกะเพื่อบริโภคเนื้อแกะ และนำขนแกะมาทำเสื้อผ้าขนสัตว์
 - ที่อยู่อาศัย มนุษย์ที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในภาคภูมิอากาศต่างๆจะมีที่อยู่อาศัยแตกต่างกันไปตามลักษณะภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และวัสดุที่ได้จากพืชธรรมชาติ
 - สุขภาพพลานามัย มนุษย์ที่บริโภคอาหารที่มีคุณภาพทางด้านโภชนาการมีที่อยู่อาศัยและเครื่องนุ่งห่มเหมาะสม ย่อมมีส่วนทำให้สุขภาพร่างกายและจิตใจดี
 - วัฒนธรรม คือ สิ่งที่แสดงออกของวิถีชีวิตมนุษย์ได้ต่างๆ ย่อมมีวัฒนธรรมเป็นอยู่แตกต่างกันตามภูมิอากาศลักษณะ
 - ความก้าวหน้าทางวิทยาการ และการศึกษา สิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าประชาชนส่งเสริมความก้าวหน้าทางด้านวิชาการได้ดียิ่งขึ้น
 - ค่านิยม ค่านิยมของมนุษย์ในภูมิภาคต่างๆแตกต่างกันไป เพราะค่านิยมเป็นสิ่งที่ปลูกฝังแนวความคิด ความเชื่อ จากบุคคลในสังคมและปฏิบัติสืบเนื่องกันมาเหมือนเป็นแก่นแท้ของวัฒนธรรมส่วนใหญ่แตกต่างกันไปตามขนบธรรมเนียมประเพณี

จิตรารัตน์ โภธิยามกะ (2542 อ้างใน นพรัตน์ ช่วงเวฬุวรรณ, 2556) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ได้แก่ เป็นแหล่งที่มาของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งที่เป็นวัตถุดิบสำหรับภาคเศรษฐกิจ เป็นแหล่งรองรับของเสียของเหลือเศษจากกระบวนการผลิตและกระบวนการบริโภค โดยทำหน้าที่ย่อยสลายดูดกลืนฟุ้งกระจาย และรองรับของเหล่านี้เป็นที่รองรับกิจกรรมต่างๆของมนุษย์ ตลอดจนเป็นระบบที่เกื้อกูลให้ชีวิตดำรงอยู่ได้ รวมทั้งทำหน้าที่ให้ความรื่นรมย์แก่จิตใจมนุษย์ เช่น ป่าธรรมชาติให้ความเอื่อยเย็นและชุ่มชื้น และความเป็นธรรมชาติแก่ผู้พบเห็น เป็นต้น โดยคุณลักษณะที่สำคัญของสิ่งแวดล้อม ได้แก่

1. สิ่งแวดล้อมแต่ละชนิดจะมีคุณสมบัติเฉพาะตัวที่เป็นเอกลักษณ์และสามารถจำแนกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ หรือส่วนที่มนุษย์สร้างขึ้นได้ชัดเจน เช่น ต้นไม้ยืนต้น ต้นไม้ล้มลุก แม่น้ำคูคลอง พิจารณาโดยรวมอาจจะไม่แตกต่างกัน แต่ถ้าพิจารณาในรายละเอียดย่อยจะแสดงความแตกต่างได้ชัดเจน
2. สิ่งแวดล้อมแต่ละชนิดจะปรากฏอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมอื่นเสมอ และมีความสัมพันธ์กันตามกิจกรรมและหน้าที่อย่างเป็นระบบ สิ่งแวดล้อมมักจะไม่ใช่โดดเดี่ยว มักจะต้องพึ่งพาสิ่งแวดล้อมอื่นเพื่อการอยู่รอดและรักษาสถานภาพของตน โดยที่กลไกสิ่งแวดล้อมควบคุมกิจกรรมการดำเนินการของกลุ่ม
3. เมื่อสิ่งแวดล้อมส่วนหนึ่งส่วนใดถูกทำลาย จึงมักก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอื่นในระบบด้วยตนเอง สิ่งแวดล้อมทั้งหลายต่างมีความสัมพันธ์กัน ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม เช่น การเผาป่า ทำให้สัตว์ป่าถูกทำลาย ดินเสื่อมคุณภาพ คุณภาพน้ำเสื่อมลง ส่งผลถึงชีวิตสัตว์ในแหล่งน้ำ เป็นต้น
4. สิ่งแวดล้อมแต่ละชนิดจะมีความทนทานและเปราะบางต่อการถูกกระทำในสภาพแวดล้อมต่างๆ ในระดับที่แตกต่างกัน ปลายบางชนิดสามารถมีชีวิตอยู่ในสภาพน้ำที่มีอุณหภูมิต่ำใกล้จุดเยือกแข็งได้ แต่บางชนิดอยู่ได้เฉพาะในน้ำอุ่น สัตว์น้ำบางชนิดเมื่ออุณหภูมิเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย หรือแม้แต่ช่วงเวลาไม่ยาวนานนักก็มีผลกระทบต่อชีวิตได้ สิ่งมีชีวิตจำนวนมากที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมได้ แสดงถึงความทนทานต่อสภาพแวดล้อมสูง
5. สิ่งแวดล้อมทุกลักษณะจะมีคุณสมบัติไม่คงสภาพ มีโอกาสเปลี่ยนแปลงได้ทั้งด้านปริมาณและคุณลักษณะ ทั้งในระดับชั่วคราวหรือถาวรได้ การเปลี่ยนแปลงมักจะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบและกลไกภายในระบบ ซึ่งเกิดได้กับสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติ เช่น พัฒนาการเจริญวัยของมนุษย์ ฯลฯ รวมทั้งสิ่งแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ พัฒนาการของเมือง ก็มักเป็นไปตามระบบกลไกสิ่งแวดล้อม

สรุป ความสำคัญของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเรา มีคุณประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ในสังคมอย่างยิ่ง ถ้ามนุษย์ไม่รู้จักใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้ถูกวิธีแล้ว จะทำให้เกิดความเสียหายตามมาหลายประการ ได้แก่ สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ซึ่งเป็นการทำลายชีวิตของมนุษย์ พิษ

สัตว์ และการขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ ป่าไม้ แร่ธาตุ สัตว์ป่า และแหล่งเสริมสร้าง
นันทนาการ ฯลฯ

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับด้านสุขภาพอนามัย

คณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (2545) ได้กล่าวว่า สุขภาพ คือ สุขภาวะที่ดีทั้ง
ทางกาย ทางใจ ทางสังคม และทางจิตวิญญาณ อยู่ในสังคมที่มีสันติสุข ไม่เฉพาะการไม่พิการหรือไม่มี
โรคเพียงเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการมีสุขภาพดีเป็นสิทธิของทุกคน ทุกคนควรมีโอกาสที่จะเข้าถึงการมี
สุขภาพดีได้อย่างแท้จริง โดยทุกคน ทุกส่วนจะต้องมีส่วนร่วมสร้างสุขภาพดี นอกจากนี้คณะกรรมการ
ปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ ได้กล่าวถึงแผนยุทธศาสตร์และแผนงานการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ
สรุปได้ว่า สุขภาพมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับระบบต่างๆอย่างกว้างขวาง และเป็นพลวัต ไม่ว่าจะ
เป็นระบบการเมือง ระบบเศรษฐกิจ ระบบสังคม ระบบอาหาร ระบบสิ่งแวดล้อม ระบบยา ระบบ
วัฒนธรรม และอื่นๆอีกมาก ไม่ใช่มีความหมายแคบๆอยู่กับระบบบริการสุขภาพ โรงพยาบาลแพทย์
พยาบาล ยา เทคโนโลยีและวิทยาการทางการแพทย์เพียงเท่านั้น ดังนั้น จะต้องมีการจัดทำระบบ
สุขภาพอย่างเป็นองค์รวม เป็นระบบ

สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (2545) ได้กล่าวถึงนิยามสุขภาพในธรรมนูญสุขภาพ
คนไทย ว่าหมายถึง สุขภาวะที่สมบูรณ์และเชื่อมโยงเป็นองค์รวมอย่างสมดุล ทั้งกาย จิต สังคม และ
ทางวิญญาณ โดยต้องเข้าใจว่า สุขภาพ เป็นคุณค่าภายในของปัจเจกบุคคล เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนพึงมี
ในอันจะนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดี นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงปัจจัยหรือตัวกำหนดของสุขภาพ ว่านอกจาก
จะเป็นสิ่งที่สัมพันธ์หรือมีผลต่อสถานะสุขภาพของมนุษย์แล้ว อาทิ สภาพที่อยู่อาศัย แหล่งน้ำสะอาด
อาหาร เชื้อโรค ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกแล้ว ปัจจัยหรือตัวกำหนดจำนวนหนึ่งยังเป็นสภาวะของมนุษย์
เองอีกด้วย ทั้งที่เป็นสภาวะภายใน (Intrinsic Factors/Determinants) เช่น พันธุกรรม ความ
ผิดปกติที่มีมาแต่กำเนิด และที่เป็นผลจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับระบบภายนอก เช่น พฤติกรรม
วิถีชีวิต ระดับการศึกษา เป็นต้น

บุญคง หันจางสิทธิ์ (2549) ได้กล่าวถึงการที่มีสุขภาพดีอนามัยที่ดีสามารถเอื้อประโยชน์ได้
หลายอย่าง ดังนี้

1. ในวัยทารกจะทำให้เซลล์สมองเจริญเติบโตเต็มที่ ร่างกายและจิตใจจะสมบูรณ์
2. ทำให้ศึกษาเล่าเรียนได้ดี
3. ผู้มีการศึกษาและมีร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ ย่อมมีชีวิตยืนยาว จะทำงานหรือ
ประกอบกรงานอะไรก็มีประสิทธิภาพ ย่อมมีรายได้ตลอดชีวิตมากกว่าคนที่สุขภาพไม่ดี
4. ผู้มีสุขภาพอนามัยที่ดี ร่างกายแข็งแรงย่อมไม่ค่อยจะเจ็บป่วย จึงไม่เป็นพาหะนำเชื้อโรค
กระจายให้แก่สังคม

5. สุขภาพอนามัยของประชาชนในประเทศมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโต และการพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศมาก กล่าวคือ

5.1 ถ้าสุขภาพอนามัยของประชาชนดีจะลดการสูญเสียอันเนื่องมาจากการเจ็บป่วย ของแรงงาน สามารถทำการผลิตได้อย่างเต็มที่

5.2 สุขภาพอนามัยของประชาชนดี ทำให้เด็กๆสามารถเข้าศึกษาเล่าเรียนได้ในอัตราที่ สูงขึ้น และทำให้เขาสามารถเล่าเรียนได้ดี

5.3 ทรัพยากรหรือเงินทองถ้าหากไม่ต้องใช้รักษาคนเจ็บป่วยสามารถจะนำไปใช้หรือ พัฒนาในด้านอื่นๆได้มาก

6. การลงทุนในสุขภาพอนามัยเป็นรูปหนึ่งของการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็น ปัจจัยพื้นฐานที่จะทำให้การพัฒนาประเทศในอนาคตมีความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

7. สุขภาพอนามัยที่ดีมีผลต่ออนุชนรุ่นหลัง หรือกล่าวได้ว่า สุขภาพอนามัยของคนรุ่นหนึ่งจะมี ผลกระทบต่อคนอีกรุ่นหนึ่ง

8. สุขภาพอนามัยและโภชนาการที่ดีมีความจำเป็นสำหรับเด็ก จำเป็นจะต้องได้รับอาหารแร่ ธาตุหรือสารที่จำเป็นสำหรับชีวิต ถ้าบกพร่องจะสร้างปัญหาอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะเด็กที่ขาดธาตุเหล็กจะ ลดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ขาดสารไอโอดีนจะทำให้เป็นโรคปัญญาอ่อนได้ เป็นต้น ซึ่งจะสร้าง ปัญหาที่ตามมาให้แก่สังคม

วิชัย วนดุรงค์วรรณ (2549) ได้กล่าวถึงบัญญัติ 10 ประการ คือ “10 อ” เพื่อสุขภาพอนามัย ที่ดี สรุปได้ดังนี้

1. อาหาร คือ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ถูกสุขภาพอนามัยให้ครบทั้ง 5 หมู่ และ รับประทานให้เป็นเวลา

2. ออกกำลังกาย คือ ออกกำลังกายเป็นประจำและสม่ำเสมอ จะทำให้ร่างกายแข็งแรง สุขภาพอนามัยดี

3. อากาศ คือ อยู่ในอากาศบริสุทธิ์ ไม่ว่าจะที่บ้านหรือที่ทำงาน จะต้องมีอากาศบริสุทธิ์ ถ่ายเท และสิ่งแวดล้อมที่ดีเสมอ

4. อุจจาระ คือ อุจจาระให้เป็นเวลาอย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง เป็นการขจัดของเน่าเสียออกจาก ร่างกาย

5. อาบน้ำ คือ การชำระร่างกาย ขจัดสิ่งสกปรกออกจากร่างกายเป็นประจำและสม่ำเสมอ

6. อาการ คือ อาการบ้านเรือน จะต้องรักษาความสะอาดอยู่เสมอ อย่าให้มีหนู แมลงสาป ยุง แห้งเหาะยุง หรือขยะสะสม และบ้านควรจะมีอากาศถ่ายเทที่ดีด้วย

7. อาภรณ์ คือ เสื้อผ้าที่สวมใส่จะต้องมีขนาดที่เหมาะสม ไม่คับหรือหลวมจนเกินไป ใส่แล้ว สบาย

8. อารมณ์ คือ พยายามรักษาสุขภาพจิต มีอารมณ์แจ่มใส ทำสมาธิและบริหารจัดการบ้าง อย่าให้ความโกรธ ดีใจ หรือเสียใจจนเกินไป พยายามให้จิตมีความสงบ เยือกเย็นเสมอ

9. อบายมุข คือ สิ่งที่ชั่ว สิ่งที่น่ากลัวจากความเจริญ ควรจะลด ละ และเลิกให้ได้ ไม่ว่าจะเป็ นดื่มสุราน้ำเมา ยาเสพติด เทียบกลางคืน คบคนชั่วเป็นมิตร เป็นต้น

10. อุบัติเหตุ คือ สิ่งที่เป็นสาเหตุการตายและบาดเจ็บจำนวนมากสำหรับประเทศไทย การ ขับขี่ยานพาหนะต่างๆ จะต้องขับขี่ด้วยความระมัดระวัง ไม่ประมาทอย่างเด็ดขาด

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพอนามัย จะครอบคลุมทั้ง สภาพทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม นั่นคือ คนที่มีสุขภาพอนามัยที่ดี หมายถึง คนมีความ เจริญเติบโตตามเกณฑ์ปกติมาตรฐาน ไม่เจ็บป่วย ไม่มีโรคภัย มีอารมณ์และความคิดแจ่มใส ไม่มี ความเครียดหรือวิตกกังวล และที่สำคัญคือสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างเป็นประโยชน์ได้

2.7 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับยางพาราและเกษตรกร จังหวัดเชียงราย

2.7.1 ยางพาราในประเทศไทย

ต้นยางพาราเข้ามาปลูกในประเทศไทย ตั้งแต่สมัยที่ยังใช้ชื่อว่า “สยาม” ประมาณหลัง พ.ศ. 2425 ซึ่งช่วงนั้น ได้มีการขยายเมล็ดกล้ายางพาราจากพันธุ์ 22 ต้น นำไปปลูกในประเทศต่างๆ ของทวีปเอเชีย และมีหลักฐานเด่นชัดว่าเมื่อ ปี พ.ศ. 2442 พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิม บี้ ณ ระนอง) เป็นผู้เหมือนหนึ่ง “บิดาแห่งยาง” เป็นผู้ที่ได้นำต้นยางพารามาปลูกที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เป็นครั้งแรก จากนั้น พระยารัษฎานุประดิษฐ์ ได้ส่งคนไปเรียนวิธีปลูกยางเพื่อมาสอน ประชาชน นักเรียนของท่านที่ส่งไปก็ล้วนแต่เป็นเจ้าของ นายอำเภอ กำนัน และผู้ใหญ่บ้านทั้งสิ้น พร้อมกันนั้นท่านก็สั่งให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นำพันธุ์ยางไปแจกจ่าย และส่งเสริมให้ราษฎรปลูกทั่วไป ต่อมาราษฎรได้นำเข้ามาปลูกเป็นสวนยางมากขึ้นและได้มีการขยายพื้นที่ปลูกยางไปในจังหวัดภาคใต้ รวม 14 จังหวัด กล่าวได้ว่า การปลูกยางในประเทศไทย มีการขยายวงกว้างขึ้น ตามลำดับ

กล่าวคือในปี พ.ศ. 2451 หลวงราชไมตรี (ปุม ปุณศรี) ได้นำยางไปปลูกที่จังหวัดจันทบุรี จึง ได้มีการขยายการปลูกยางพาราในภูมิภาคนี้ต่อเนื่อง จนกระทั่งมีการปลูกกันทั่วไปใน 3 จังหวัด ภาคตะวันออก คือ จันทบุรี ระยอง และตราด และกลายเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคตะวันออก ต่อมาก็มีผู้พยายามที่จะนำพันธุ์ยางไปปลูกทั้งในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ เป็นระยะๆ แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเหมือนกับที่ปลูกของภาคใต้ และภาคตะวันออก

ในปีพ.ศ. 2503 มีการออก พระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง และในปี พ.ศ. 2504 ได้มีการจัดตั้งสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จนกระทั่งในปี พ.ศ.2508 มีการ จัดตั้งศูนย์วิจัยการยางขึ้นที่ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ขึ้น และในปี 2508 ดร.เสริม ลาก วสุวัต ผู้วางรากฐานการวิจัยและพัฒนายาง ได้ร่วมพัฒนาการวิจัยยางด้านต่างๆ เช่น ด้านพันธุ์

ยาง โรคและศัตรูทางด้านดินและปุ๋ย การดูแลรักษาสวนยาง การกำจัดวัชพืช การปลูกพืชคลุม การปลูกพืชแซมเพื่อเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ชาวสวนยาง มีการเน้นการพัฒนาสวนยางขนาดเล็ก เช่น การกรีดยางหน้าสูง การใช้ยาเร่งน้ำยาง การส่งเสริมการแปลงเพาะและขยายพันธุ์ยางของภาคเอกชน การรวมกลุ่มขายยางและการปรับปรุงคุณภาพยางและการใช้ประโยชน์ไม้ยางพารา มีการออกวารสารยางพาราเพื่อเผยแพร่ความรู้ไปสู่ชาวสวนยางและผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดหลักสูตรการฝึกอบรมและการจัดสัมมนาทางเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้แพร่หลายยิ่งขึ้น

จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2521 กองการยาง (สถาบันวิจัยยางในปัจจุบัน) กรมวิชาการเกษตร ร่วมกับนิคมสร้างตนเอง กรมประชาสัมพันธ์ ได้ทดลองปลูกยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีปริมาณน้ำฝนและจำนวนวันฝนตกน้อยกว่าในภาคใต้ พบว่าต้นยางเจริญเติบโตเป็นที่น่าพอใจ สามารถเปิดกรีดได้เมื่ออายุ 6 ปีครึ่ง - 7 ปี และให้ผลผลิตเฉลี่ย 200 กิโลกรัมต่อไร่ นอกจากนี้ยังได้ทดสอบปลูกยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ เปรียบเทียบกับภาคใต้ สรุปได้ว่าต้นยางในภาคใต้เปิดกรีดได้เร็วกว่าต้นยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือประมาณ 6 เดือน โดยต้นยางที่ปลูกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เปิดกรีดได้เมื่ออายุ 7 ปี และผลผลิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เฉลี่ย 221 กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตภาคเหนือ เฉลี่ย 260 กิโลกรัมต่อไร่ และผลผลิตภาคใต้ เฉลี่ย 285 กิโลกรัมต่อไร่ จะเห็นว่าผลผลิตของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ต่ำกว่าภาคใต้อย่าง 22 และร้อยละ 9 ตามลำดับ โดยทั่วไปแล้ว ผลผลิตยางในแปลงเกษตรกรเป็นเพียงร้อยละ 67 ของผลผลิตทางวิชาการ ทั้งนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับการจัดการสวนยาง อย่างไรก็ตาม การค้นคว้าวิจัยจำเป็นต้องดำเนินการ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดการสวนยางอย่างถูกต้อง รวมถึงการจัดการดินโดยการปลูกพืชคลุมดิน และใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อเพิ่มธาตุอาหาร และช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มอินทรีย์วัตถุ ทำให้ดินโปร่ง มีการระบายน้ำดี และสามารถเก็บความชื้นในดิน ซึ่งจะมีผลทำให้เพิ่มศักยภาพการผลิตยาง

2.7.2 ข้อมูลเกษตรกรชาวสวนยางพารา จังหวัดเชียงราย

การทำสวนยางพารานับเป็นอีกอาชีพที่กลายมาเป็นอาชีพหลักของเกษตรกรจังหวัดเชียงราย เนื่องจากมีการส่งเสริมการปลูกยางพาราตามนโยบายของภาครัฐบาล และภูมิภาคก็เอื้ออำนวยให้สามารถปลูกยางพาราได้ สำหรับพื้นที่ในจังหวัดเชียงรายนั้น นิยมปลูกยางพาราพันธุ์ RRIM600, พันธุ์สวย.251 (RRIT 251), พันธุ์สวย.408 (RRIT 408) หรือพันธุ์เฉลิมพระเกียรติ 984 และพันธุ์ BPM 24 เนื่องจากเป็นพันธุ์ยางพาราที่กรมวิชาการเกษตรให้คำแนะนำให้ปลูก

ตารางที่ 2.1: เนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่กรีตได้ และผลผลิตของยางพาราในเขตภาคเหนือแต่ละจังหวัด
ปี พ.ศ. 2559 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559)

จังหวัด	เนื้อที่ยืนต้น (ไร่)	เนื้อที่กรีตได้ (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)
เชียงราย	299,615	212,727	41,148
จังหวัด	เนื้อที่ยืนต้น (ไร่)	เนื้อที่กรีตได้ (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)
พะเยา	161,359	107,102	18,678
ลำปาง	37,844	7,531	903
ลำพูน	5,599	2,590	404
เชียงใหม่	25,896	14,378	1,596
แม่ฮ่องสอน	2,315	601	59
ตาก	12,930	6,609	977
กำแพงเพชร	32,650	20,228	3,131
สุโขทัย	41,796	21,175	2,739
แพร่	27,671	10,631	1,458
น่าน	251,958	108,553	15,276
อุตรดิตถ์	21,393	9,101	1,005
พิษณุโลก	173,914	120,580	16,601

ตารางที่ 2.2: เนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่กรีตได้ และผลผลิตของยางพาราในจังหวัดเชียงรายแต่ละอำเภอ
ปี พ.ศ. 2559 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559)

อำเภอ	เนื้อที่ยืนต้น (ไร่)	เนื้อที่กรีตได้ (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)
เมืองเชียงราย	29,727	21,106	4,432
เชียงของ	37,298	26,482	5,826
เชียงแสน	16,951	12,035	2,130
เทิง	39,549	28,080	6,093
พาน	7,611	5,404	811
แม่จัน	18,048	12,815	2,845
แม่สาย	585	415	83
เวียงป่าเป้า	9,361	6,646	857
ป่าแดด	1,965	1,395	160
เวียงชัย	15,182	10,779	1,369
พญาเม็งราย	28,748	20,411	4,797
เวียงแก่น	20,333	14,436	2,786
ขุนตาล	4,496	3,192	485
แม่ฟ้าหลวง	7,983	5,668	709
แม่ลาว	4,528	3,215	534
เวียงเชียงรุ้ง	15,346	10,896	2,343
ดอยหลวง	29,932	21,252	3,570

จากข้อมูลในตาราง 2.1 จะเห็นได้ว่าจังหวัดเชียงรายมีเนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่กรีตได้ และผลผลิตยางพารามากเป็นอันดับ 1 ในเขตภาคเหนือ และจากข้อมูลในตาราง 2.2 จะเห็นได้ว่าอำเภอดอยหลวงมีเนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่กรีตได้ และผลผลิตยางพารามากเป็นอันดับต้นๆในจังหวัดเชียงราย เราจึงเลือกทำการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย

2.7.3 กระบวนการผลิตน้ำยางพารา และยางพาราก่อนถ้วย

2.7.3.1 น้ำยางพารา

การเก็บน้ำยางและการรักษาน้ำยางสด เมื่อกรีดยางแล้ว น้ำยางก็จะไหลไปตามรอยที่ทำไว้ผ่านลึนร่องน้ำยางและไหลลงถ้วยรองรับน้ำยางในที่สุด ภายหลังจากกรีดยางไปแล้วประมาณ 3 ชั่วโมง ส่วนมากน้ำยางก็จะหยุดไหลก็จะเริ่มเก็บน้ำยางได้ ซึ่งผู้เก็บน้ำยางโดยปกติจะเป็นคนเดียวกับคนกรีดยาง จะถือถังหิ้วหรือหาบไปเก็บน้ำยาง เก็บน้ำยางในถ้วยแล้วเทลงไปในถังหรือปิบที่ถือ หลังเทน้ำยางจากถ้วยก็จะใช้ไม้ปาดน้ำยาง กวาดน้ำยางออกจากถ้วยให้หมด แล้วนำถ้วยไปเก็บคว่ำไว้บนห้วงลวดที่ใช้ตาด้วย เพื่อไม่ให้ถ้วยสกปรก และป้องกันฝุ่นละอองตกลงไปในถ้วย น้ำยางที่เก็บได้จะถูกนำมารวบรวม แล้วลำเลียงไปส่งยังโรงงานทำยางแผ่นอีกต่อหนึ่ง สำหรับสวนขนาดใหญ่ แต่หากเป็นสวนขนาดเล็กก็จะหาบหรือหิ้วไปทำแผ่นที่บ้าน ปัจจุบันในบางท้องที่มีพ่อค้ามารับซื้อน้ำยางสดๆ ในกรณีที่เจ้าของสวนไม่ประสงค์จะทำยางแผ่นเองก็สามารถขายเป็นน้ำยางไปได้ โดยพ่อค้าดังกล่าวจะมีรถบรรทุกประกอบขึ้นเป็นถังสำหรับใส่น้ำยางออกไปรับซื้อถึงสวน ขั้นตอนการขายจะคิดจากน้ำหนักของน้ำยางสดทั้งหมด และหาความเข้มข้นของน้ำยางโดยจะมีเครื่องมือวัดที่เรียกว่าวัดค่าออกมาแล้ว หาค่าเฉลี่ยเป็นน้ำหนักยางแห้งตึราคาออกมาเป็นกิโลกรัม ซื้อขายในราคาเท่ากับราคาขายชั้นสองของตลาดในแต่ละวัน

การเก็บรักษาน้ำยางสดก่อนขาย

น้ำยางสดที่ได้จากสวนยางจะยังคงสภาพเป็นของเหลวอยู่ได้ไม่เกิน 3 ชั่วโมงหลังจากนั้นจะเริ่มจับตัวเป็นเม็ดพริก (ยางบูด) อันเนื่องจากสาเหตุหลายประการจำเป็นต้องเติมสารเคมีรักษาหน้ายางไว้ เพื่อป้องกันน้ำยางจับตัวก่อนกำหนด โดยสารเคมีที่นิยมใช้รักษาหน้ายางคือ แอมโมเนีย ซึ่งเป็นของเหลวและก๊าซ ไม่มีสี กลิ่นฉุนจัด ละลายได้ทั้งในน้ำ แอลกอฮอล์ และอีเธอร์ วิธีเตรียมและใช้แอมโมเนีย

ใช้แอมโมเนียชนิดสารละลาย 30% จำนวน 3 กิโลกรัม ผสมน้ำ 50 ลิตร (ลดลงตามส่วนที่จำเป็นต้องใช้) จะได้แอมโมเนียเข้มข้นประมาณ 2% โดยใช้แอมโมเนียเข้มข้น 2% จำนวน 10 ซี.ซี. ต่อน้ำยางสด 1 ลิตร หรือหยดในถ้วยรองรับน้ำยาง ถ้วนละ 2-3 หยด

2.7.3.2 ยางพาราก่อนถ้วย

การผลิตยางก้อนเป็นการแปรรูปน้ำยางเพื่อนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตยางแท่ง ยางก้อนที่ผลิตไม่ได้คุณภาพมีสิ่งสกปรกปนอยู่มาก ทำให้ต้นทุนการผลิตยางแท่งสูงตามไปด้วย เนื่องจากต้องเสียเวลาและพลังงานในการกำจัดสิ่งสกปรกที่ติดมากับก้อนยาง การผลิตยางก้อนที่มีคุณภาพจะทำให้ขายได้ราคาดี ยางก้อนที่ได้มาตรฐานต้องมีลักษณะเป็นรูปถ้วย สะอาด ไม่มีสิ่งปะปน ไม่มีกลิ่น สีสวย การผลิตยางก้อนถ้วยเป็นวิธีการที่ง่าย สะดวก ประหยัดค่าใช้จ่ายในการผลิต ใช้เวลาและแรงงานน้อย ต้นทุนการผลิตต่ำ การผลิตยางก้อนถ้วยต้องวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับระบบ

กรีตที่ชาวสวนใช้ปริมาณน้ำอย่างต่อเนื่องในแต่ละครั้งกรีต ขนาดของแปลงกรีต เปอร์เซ็นต์เนื้อเยื่อแห้งของน้ำยางที่กรีตได้ ข้อมูลเหล่านี้จะใช้ในการคำนวณปริมาณการใช้กรด การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และกำหนดเวลาในการทำงาน จำนวนแรงงานที่ใช้ เป็นต้น การผลิตยางก้อนนั้นมีหลายรูปแบบในการทำให้น้ำยางจับตัว ดังนี้

การทำยางก้อนด้วยบนต้นยาง

วิธีที่ 1 การหยอดน้ำกรดลงในถ้วยรองน้ำยางก่อนการกรีต มีวิธีการดังนี้

1. กรีตยางครั้งแรกเพื่อเตรียมน้ำเลี้ยงเซรุ่ม โดยกรีตยางลงในถ้วยแล้วปล่อยให้แห้งตัวตามธรรมชาติ เป็นเวลา 2 วัน
2. แคะยางก้อนถ้วยขึ้นเสียบกับลวดที่รองรับถ้วยน้ำยาง
3. หยอดน้ำกรดเจือจางความเข้มข้นประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ 1 ครั้งปีบ (12-15 ซีซี) ลงในถ้วยที่มีน้ำเลี้ยงเซรุ่ม
4. กรีตยาง ระวังอย่าให้สิ่งสกปรกตกลงในถ้วยรองน้ำยาง กรีตจนหมดทั้งแปลงแล้วจึงกลับมาเก็บยางก้อนที่เสียบไว้ใส่ภาชนะ
5. ยางที่กรีตไว้ปล่อยให้แห้งตัว แล้วจึงเก็บในวันถัดไป
6. เก็บก้อนยางรวบรวมใส่ภาชนะ (ถุงปุ๋ย หรือถุงตาข่ายไนลอน)
7. นำมาผึ่งบนแคร่ไม้ไผ่ร่มไม้ให้ก้อนยางติดกัน ประมาณ 7-10 วัน สามารถจำหน่าย

ได้

วิธีที่ 2 การหยอดน้ำกรดลงในน้ำยางหลังจากน้ำยางหยุดไหล มีวิธีการดังนี้

1. กรีตยางทั้งแปลงให้น้ำยางไหลตามปกติ
2. น้ำยางหยุดไหลจึงหยอดกรดลงในถ้วยรองน้ำยาง 1 ครั้งปีบ คนให้เข้ากัน
3. ปล่อยให้ น้ำยางจับตัวเป็นก้อนในถ้วย
4. ก่อนกรีตครั้งต่อไปเก็บก้อนยางจากถ้วยเสียบลวดทิ้งไว้
5. เมื่อกรีตครั้งต่อไปเก็บก้อนยางที่เสียบลวดไว้ใส่ภาชนะ แล้วแคะยางก้อนในถ้วยขึ้นเสียบลวดไว้ ยางก้อนที่เก็บใส่ภาชนะแล้วนำมาผึ่งบนแคร่

วิธีที่ 3 การหยอดน้ำกรดลงในน้ำยางหลังจากน้ำยางหยุดไหล เหมือนวิธีที่ 2 แต่จะแตกต่างกันตรงที่วิธีที่ 3 นี้ จะกรีตน้ำยางลงในถ้วยแล้วหยอดกรดให้จับตัว ทำเช่นนี้ทำหลายๆครั้งกรีต จนกว่าจะได้ยางก้อนเต็มถ้วยจึงแคะก้อนยางออกครึ่งหนึ่ง

การทำยางก้อนถ้วยในโรงเรือน เป็นการผลิตยางก้อนถ้วยที่ได้คุณภาพดีที่สุดใน ซึ่งมีวิธีการผลิตดังนี้

1. เก็บรวบรวมน้ำยางจากต้นยางนำมาที่โรงเรือนสำหรับการผลิตยางก้อนถ้วย
2. กรองน้ำยางให้สะอาดโดยใช้วิธีเดียวกันกับการผลิตยางแผ่นดิบ

3. นำถั่วร่อนน้ำยาล้างที่ผ่านการทำความสะอาดแล้ววางเรียงบนโต๊ะหรือบนพื้นที่เรียบสม่ำเสมอ
4. เทน้ำยาล้างที่ผ่านการกรองแล้วลงในถั่วร่อนน้ำยาล้าง ถั่วละ 300 ซีซี
5. เตรียมกรด โดยใช้กรดฟอร์มิก 90% อัตราเนื้อกรด 0.4% ของเนื้อยาล้าง ก่อนนำไปเจือจางให้มีความเข้มข้นที่ 2% ซึ่งสามารถเจือจางกรดโดยประมาณ คือ ตวงน้ำสะอาด 1 ลิตร ผสมกรดฟอร์มิก 90% ลงไป จำนวน 2 ซ้อนแกงครึ่ง
6. เทน้ำกรดที่เจือจางแล้วลงในถั่วร่อนน้ำยาล้าง อัตรา 24 ซีซี ต่อถั่วร่อน 300 ซีซี กวนให้เข้ากันดีด้วยพายขนาดเล็ก ไม่ต้องปิดฟองอากาศออก
7. ทิ้งไว้ให้จับตัวเป็นก้อน วันรุ่งขึ้นจึงนำไปแขวนไว้บนราวให้แห้ง ประมาณ 7-10 วัน ก็สามารถนำไปจำหน่ายได้

การจำหน่ายยาล้างพาราก่อนถั่วร่อนขึ้นอยู่กับผู้รับซื้อว่าจะมีมาตรฐานหรือต้องการคุณภาพแบบใด ยกตัวอย่างบางพื้นที่ในจังหวัดหนองคายซื้อขายยาล้างถั่วร่อนกันสดๆ ทั้งที่ยังชุ่มน้ำอยู่ก็พอค้าก็ยังมีรับซื้อ แต่ในบางพื้นที่อาจไม่เหมือนกันพอค้าอาจต้องการเฉพาะยาล้างที่แห้งดีแล้วเท่านั้น ชาวสวนยางจึงควรศึกษาก่อนการผลิตจำหน่าย

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Yahiki (1979) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตในประเทศไทย วิเคราะห์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยได้เก็บข้อมูลรวบรวมสถิติข้อมูลจากจังหวัดต่างๆ 70 จังหวัด มาวิเคราะห์ตามปัจจัย 16 ปัจจัย ผลการวิจัยพบว่า จังหวัดตราดและจันทบุรี เป็นจังหวัดที่มีดัชนีคุณภาพชีวิตสูงที่สุด ส่วนจังหวัดที่มีดัชนีคุณภาพชีวิตต่ำที่สุด คือ จังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดพิจิตร และพบว่าจังหวัดที่มีดัชนีคุณภาพชีวิตสูงๆนั้น มักจะมีรายได้ประชากรสูงเป็นเมืองที่เจริญหรือเป็นเมืองตากอากาศ เป็นต้น ส่วนจังหวัดที่มีดัชนีคุณภาพชีวิตต่ำมักจะเป็นจังหวัดที่มีสภาพแวดล้อมไม่ดี มีภาวะการเจริญพันธุ์สูงและมีการศึกษาต่ำ เป็นต้น และเขาได้สรุปว่ากรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองหลวงที่คนรู้จักดีกลับไม่ได้เป็นจังหวัดที่มีคุณภาพชีวิตสูงสุด

อัมพร ไทยชา (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของเกษตรกร: กรณีศึกษาเกษตรกรปลูกไม้ยูคาลิปตัสในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก ผลจากการศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรข้อมูลทั่วไปกับภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร พบว่า ระดับการศึกษา สถานภาพทางครอบครัว รายได้ มีความสัมพันธ์ต่อระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนเพศ และอายุ มีความสัมพันธ์ต่อระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรไม่แตกต่าง

Gordon & Kast (2012) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ที่ทำการเกษตรในรูปแบบสายพาน (Treadmill) ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์กับชุมชน และรายได้ของครัวเรือน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในเชิงบวก ตามลำดับ ส่วนสุขภาพของเกษตรกรไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกร โดยการศึกษาในครั้งนี้ได้เสนอให้เพิ่มกิจกรรมที่จะส่งผลต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างเกษตรกรและชุมชน

กุสุมา โกศล (2555) ได้ทำการศึกษา คุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางในยุคเศรษฐกิจถดถอย : ศึกษากรณีจังหวัดสุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช โดยทำการศึกษาคุณภาพชีวิตมิติต่างๆ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านชีวิตในชุมชน ด้านชีวิตครอบครัว ด้านชีวิตการทำงาน ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และด้านสุขภาพอนามัย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับคุณภาพชีวิตเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากในด้านชีวิตการทำงาน รองลงมาคือด้านชีวิตครอบครัว และด้านชีวิตในชุมชน กลุ่มตัวอย่างมีระดับคุณภาพชีวิตเฉลี่ยในระดับปานกลาง ในด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ รองลงมาคือด้านสุขภาพอนามัย สำหรับข้อเสนอแนะของเกษตรกรชาวสวนยางที่คิดว่าจะนำมาซึ่งการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นนั้น เกษตรกรชาวสวนยางได้เสนอในเรื่องราคาผลผลิตมากที่สุด โดยต้องการให้มีราคาสูงสม่ำเสมอ ส่วนด้านชีวิตการทำงาน ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาดูแลเรื่องกองทุนการทำสวนยาง รวมถึงให้คำแนะนำ ความรู้ทางวิชาการแก่เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ

พลศักดิ์ อินทรโยธา และภักดี บุญเจริญ (2555) ได้ทำการศึกษา คุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยาง เป็นการศึกษาเชิงสำรวจเพื่อทราบถึงคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางที่เข้าร่วมโครงการสงเคราะห์ปลูกยางพารา ทั้งในพื้นที่ปลูกยางเดิมในภาคใต้ และพื้นที่ปลูกยางใหม่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อทราบถึงคุณภาพชีวิตของเกษตรกรทั้งสองภูมิภาคว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร โดยทำการศึกษาทั้งหมด 8 มิติ ได้แก่ 1. มิติด้านชีวิตครอบครัว 2. มิติด้านชีวิตการทำงาน 3. มิติด้านชีวิตในสังคม 4. มิติด้านชีวิตสุขภาพ 5. มิติด้านทรัพย์สิน 6. มิติด้านชีวิตตนเอง 7. มิติด้านชีวิตในท้องถิ่น และ 8. มิติด้านชีวิตในเมืองไทย มีผลการศึกษาดังต่อไปนี้ 1. มิติด้านข้อมูลภูมิหลังของเกษตรกร เกษตรกรชาวสวนยางที่เข้าร่วมโครงการสงเคราะห์ปลูกยางพารา ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มีอาชีพหลักคือ ทำสวนยางและทำนา ในครอบครัวของเกษตรกรชาวสวนยางเหล่านี้จะมีสมาชิกอยู่ร่วมกันประมาณ 4-6 คน มีรายได้และรายจ่ายที่พอๆกัน โดยเฉลี่ยปีละ 4,000-6,000 บาทต่อเดือน 2. มิติด้านความพึงพอใจในชีวิต 1) ด้านชีวิตในครอบครัว เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อชีวิตในครอบครัวอยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงค่อนข้างสูง 2) ด้านชีวิตการทำงาน เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในชีวิตการทำงานอยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงค่อนข้างสูง 3) ด้านชีวิตในสังคม เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจต่อชีวิตในสังคมอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูงเกือบทุกประเด็น 4) ด้านชีวิตสุขภาพ เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในชีวิตสุขภาพของตนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

5) ด้านทรัพย์สิน เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในทรัพย์สินอยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงค่อนข้างสูงเกือบทุกประเด็น 6) ด้านชีวิตตนเองเกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในชีวิตของตนเองในประเด็นความสำเร็จตามเป้าหมายในชีวิตอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง 7) ด้านชีวิตในท้องถิ่น เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในชีวิตที่ได้อาศัยในท้องถิ่นของตนเอง อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และ 8) ด้านชีวิตในเมืองไทย เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจต่อการดำรงชีวิตอยู่ในเมืองไทยในเกณฑ์ปานกลางถึงค่อนข้างสูง ดังนั้น เมื่อสรุปในภาพรวมของความพึงพอใจในมิติด้านต่างๆ ทั้ง 8 มิติ ของเกษตรกรชาวสวนยาง พบว่า มีความพึงพอใจทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น มีเพียงมิติเดียว คือ ด้านชีวิตในสังคม ที่เกษตรกรมีความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เนื่องจากการดำรงชีวิตในชุมชนชนยังคงมีความช่วยเหลือเอื้ออาทรซึ่งกันและกันชีวิตในชนบทมีสังคมที่มีความสัมพันธ์ด้วยความกลมเกลียวเหนียวแน่นกว่าชีวิตในสังคมเมือง

ศุภรทิพย์ นิลารักษ์ (2557) ได้ทำการศึกษา คุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางภายในเขตพื้นที่จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวสวนยาง ภายในเขตพื้นที่ จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าในด้านสุขภาพและหน้าที่ มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีมากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านครอบครัว และด้านจิตวิญญาณ ตามลำดับ ส่วนด้านสังคมเศรษฐกิจนั้น มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับน้อย

2.9 สมมติฐาน

2.9.1 เศรษฐกิจ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา อำเภอคลองหลวง จังหวัดเชียงราย

2.9.2 สังคมสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา อำเภอคลองหลวง จังหวัดเชียงราย

2.9.3 สุขภาพ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา อำเภอคลองหลวง จังหวัดเชียงราย

2.9.4 เศรษฐกิจ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนถวัลย์ อำเภอคลองหลวง จังหวัดเชียงราย

2.9.5 สังคมสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนถวัลย์ อำเภอคลองหลวง จังหวัดเชียงราย

2.9.6 สุขภาพ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนถวัลย์ อำเภอคลองหลวง จังหวัดเชียงราย

2.9.7 เศรษฐกิจ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา อำเภอคลองหลวง จังหวัดเชียงราย

2.9.8 สังคมสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย

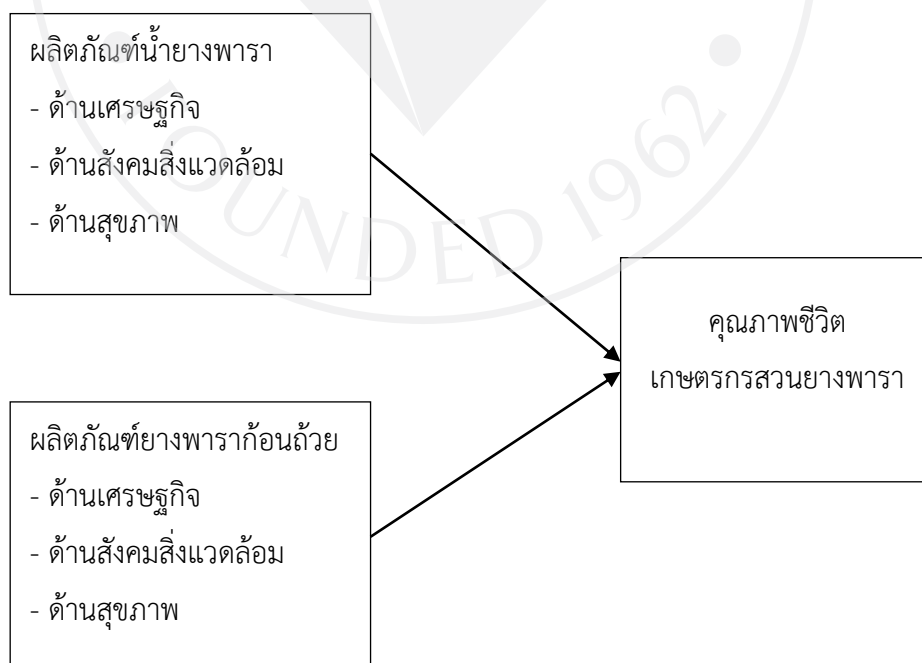
2.9.9 สุขภาพ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา อำเภอดอยหลวง จังหวัด เชียงราย

2.10 กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งจะทำให้การศึกษาตัวแปรด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมสิ่งแวดล้อม และด้าน สุขภาพ ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา : กรณีศึกษา อุตสาหกรรม ยางพาราในเขตอำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย โดยทำการเปรียบเทียบระหว่างผลิตภัณฑ์น้ำ ยางพารา และผลิตภัณฑ์ยางพาราก่อนถ้วย และเพื่อความเข้าใจโดยง่ายจะแสดงกรอบแนวคิดการ วิจัยดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2.2: ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา กรณีศึกษา :

อุตสาหกรรมยางพารา ในเขตอำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย

จากกรอบแนวคิดการวิจัยจะทำให้ทราบว่าปัจจัยด้านใดบ้างของผลิตภัณฑ์น้ำยางพารา และ ผลิตภัณฑ์ยางพาราก่อนถ้วย ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา : กรณีศึกษา

อุตสาหกรรมยางพาราในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดสิงห์บุรี และเมื่อเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ยางพาราทั้งสองชนิดแล้ว จะทำให้ทราบว่าผลิตภัณฑ์ใดที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา และก่อให้เกิดความยั่งยืนในการประกอบอาชีพชาวสวนยางพารา

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา กรณีศึกษา : อุตสาหกรรมยางพารา ในเขตอำเภอต๋อยหลวง จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยวิธีการดำเนินวิจัย 2 ลักษณะ ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยรวบรวม ข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถามจากเกษตรกรชาวสวนยางพารา เพื่อให้ได้ข้อมูลแนวกว้างในภาพรวมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกษตรกรหรือผู้เชี่ยวชาญในการทำสวนยางพารา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการทำสวนยางพารา การผลิตน้ำยางพาราและยางพาราก่อนถวัลย ตลอดจนความคิดเห็นในด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการผลิตน้ำยางพาราและยางพาราก่อนถวัลย เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี และก่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งเป็นประโยชน์และสามารถนำผลการวิจัยทั้งสองลักษณะมาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งมีความสอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งการวิจัยทั้งสองลักษณะมีวิธีการศึกษาดังนี้

3.1 ประเภทของงานวิจัย

ประเภทงานวิจัยที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา กรณีศึกษา : อุตสาหกรรมยางพารา ในเขตอำเภอต๋อยหลวง จังหวัดเชียงราย คือ วิธีการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Methods Research) ซึ่งเกิดขึ้นจากการนำเอาแนวความคิดวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพมารวมกันศึกษาหาคำตอบของงานวิจัย แล้วนำผลของการวิจัยมาสรุปร่วมกัน

3.2 การวิจัยเชิงปริมาณ

3.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

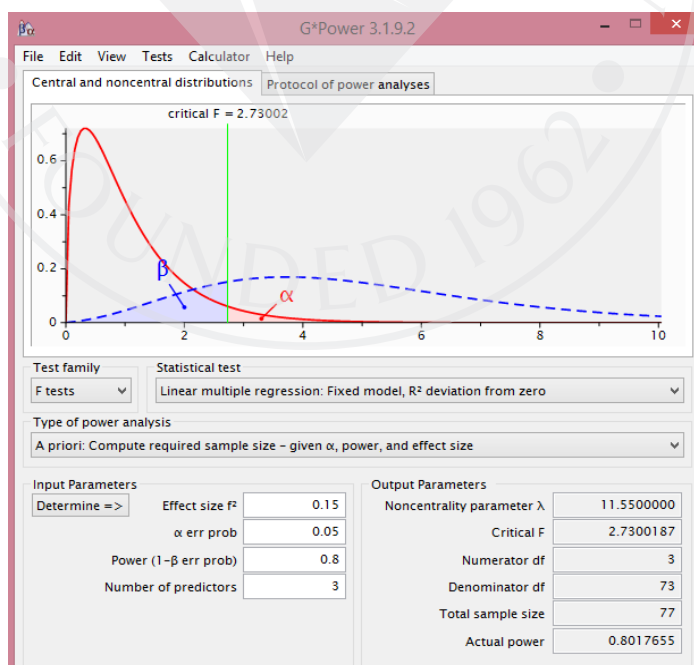
ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรชาวสวนยางพารา ในเขตอำเภอต๋อยหลวง จังหวัดเชียงราย จำนวน 1,462 คน (การยางแห่งประเทศไทย, 2561) โดยเหตุผลที่กำหนดลักษณะของประชากรดังกล่าว เนื่องจากเกษตรกรชาวสวนยางพารา อำเภอต๋อยหลวง จังหวัดเชียงราย มีเนื้อที่ในการปลูกยางพารามากเป็นอันดับต้นๆในเขตภาคเหนือ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งเป็นประชากรเป้าหมายที่น่าสนใจในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา กรณีศึกษา : อุตสาหกรรมยางพารา ในเขตอำเภอต๋อยหลวง จังหวัดเชียงราย

3.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจในครั้งนี้ คือ เกษตรกรชาวสวนยางพารา ในเขตอำเภอต๋อยหลวง จังหวัดเชียงราย ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและวิธีการเลือกตัวอย่าง ดังนี้

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ใช้หลักการคำนวณของ Cohen (1977) โดยใช้โปรแกรม G*Power เวอร์ชัน 3.1.9.2 เพราะเป็นโปรแกรมที่สร้างจากสูตรการคำนวณของ Cohen และผ่านการรับรองและตรวจสอบจากนักวิจัยหลายท่าน (Erdfelder, Faul & Buchner, 1996 และ นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2555) ในการคำนวณกำหนดค่าพาวเวอร์ ($1-\beta$) เท่ากับ 0.80 ค่าอัลฟา (α) เท่ากับ 0.05 จำนวนตัวแปรอิสระเท่ากับ 3 ค่าขนาดของอิทธิพล (Effect Size) เท่ากับ 0.15 ผลที่ได้คือขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ต้องเก็บสำหรับงานวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 77 คน ดังภาพที่ 3.1 แต่เนื่องจากวิจัยนี้เป็นวิจัยทางธุรกิจจึงต้องพิจารณาความมีนัยสำคัญทางธุรกิจและปรับให้เหมาะสมกับงานวิจัย (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2555, หน้า 83) จึงได้สำรองเก็บเป็นจำนวน 105 คน

ภาพที่ 3.1: หน้าจอแสดงโปรแกรม G*Power เวอร์ชัน 3.1.9.2 ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

3.2.3 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กับเกษตรกรชาวสวนยางพารา ในเขตอำเภอต๋อยหลวง จังหวัดเชียงใหม่

3.2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่นำมาใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม ซึ่งการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย มีลำดับขั้นตอนดังนี้

3.2.4.1 ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา กรณีศึกษา : อุตสาหกรรมยางพารา ในเขตอำเภอต๋อยหลวง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา

3.2.4.2 การสร้างแบบสอบถามโดยอาศัยกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาที่ยั่งยืนของ Barbier (2012) และองค์ประกอบคุณภาพชีวิตของ Ferranc & Power (1992 อ้างใน กุสุมา โทศล, 2555)

3.2.4.3 หาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ด้านเนื้อหาของคำถามหลังจากสร้างเครื่องมือในการวิจัย

3.2.4.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษามาทำการแก้ไขให้ถูกต้อง ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง และนำผลวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามในแต่ละตัวแปรด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ครอนบักอัลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2552) เพื่อทดสอบค่าความเชื่อมั่น และความสอดคล้องของแบบสอบถาม ค่าอัลฟาที่ได้จะแสดงค่าความคงที่ของแบบสอบถาม โดยจะมีค่าระหว่าง $0 \leq \alpha \leq 1$ ค่าที่ใกล้เคียง 1 มาก แสดงว่ามีค่าความเชื่อมั่นสูง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method) ในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยคำถามทั้งหมดในแบบสอบถามชุดนี้ใช้คำถามแบบปลายปิด (Close-ended Question) ซึ่งแบบสอบถามเหล่านี้ถูกสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานะภาพการสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และลักษณะการขยายผลผลิตยางพารา

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา กรณีศึกษา : อุตสาหกรรมยางพารา ในเขตอำเภอต๋อยหลวง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ระดับวัดข้อมูลประเภท อันตรภาคชั้น (Interval Scale) วัดระดับความคิดเห็นเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 เป็นการวัดแบบ Likert Scale มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งมีจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 5 ข้อ

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านสังคมสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา กรณีศึกษา : อุตสาหกรรมยางพารา ในเขตอำเภอตอยหลวง จังหวัดเชียงราย โดยใช้ระดับวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) วัดระดับความคิดเห็นเป็นมาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) 5 เป็นการวัดแบบ Likert Scale มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งมีจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 5 ข้อ

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านสุขภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา กรณีศึกษา : อุตสาหกรรมยางพารา ในเขตอำเภอตอยหลวง จังหวัดเชียงราย โดยใช้ระดับวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) วัดระดับความคิดเห็นเป็นมาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) 5 เป็นการวัดแบบ Likert Scale มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งมีจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 5 ข้อ

ส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา กรณีศึกษา : อุตสาหกรรมยางพารา ในเขตอำเภอตอยหลวง จังหวัดเชียงราย โดยใช้ระดับวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) วัดระดับความคิดเห็นเป็นมาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) 5 เป็นการวัดแบบ Likert Scale มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งมีจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 4 ข้อ

การแปลผลการวิจัย ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการแปลผลซึ่งผลคำนวณใช้สูตรการคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้น มีดังนี้ (มัลลิกา บุณนาค, 2548)

$$\begin{aligned} \text{จากสูตร ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{(\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{(5 - 1)}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

ดังนั้นเกณฑ์ในการประเมินผล การอภิปรายในส่วนของ การวิจัยเชิงพรรณนา ผลของการวิจัย ลักษณะแบบสอบถามที่ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) ผู้วิจัยใช้เกณฑ์เฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00	หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20	หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40	หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60	หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80	หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

3.2.5 การทดสอบเครื่องมือ

การตรวจสอบความถูกต้อง (Validity) ผู้วิจัยได้นำเสนอแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความครบถ้วน และความสอดคล้องของเนื้อหาของแบบสอบถามที่ตรงกับเรื่องที่ศึกษา โดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ว่ามีความสอดคล้องกับตัวแปรมาน้อยเพียงใด เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมก่อนที่จะนำไปทดลองแจก

3.2.6 วิธีการเก็บข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยได้ขออนุญาตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ซึ่งเป็นเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่อยู่ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดเชียงราย เพื่อแจกแบบสอบถามจำนวน 105 คน โดยทำการแจกแบบสอบถามในวันที่ 30 สิงหาคม - 2 กันยายน พ.ศ.2561

3.2.7 วิธีการทางสถิติ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาทำการรวบรวม และทำการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลอธิบายตัวแปรของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไว้ดังนี้คือ

3.2.7.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนาสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่ออธิบายข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานะภาพการสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และลักษณะการขายผลผลิตยางพารา โดยแสดงเป็นตาราง แสดงค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency) สำหรับ ผลผลิตน้ำยางพาราและผลผลิตมันยางพาราก่อนถวัลยาด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ และคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.2.7.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) สถิติที่ใช้เพื่อการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตาม โดยในงานศึกษาวิจัยนี้ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบ Enter และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.3 การวิจัยเชิงคุณภาพ

เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการทำสวนยางพารา การผลิตน้ำยางพาราและยางพาราก่อนถวัลย ตลอดจนความคิดเห็นในด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการผลิตน้ำยางพาราและยางพาราก่อนถวัลย เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี และเกิดความยั่งยืน โดยมีขั้นตอนในการวิจัยเชิงคุณภาพดังนี้

3.3.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information)

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ กลุ่มเกษตรกรและผู้เชี่ยวชาญจากสหกรณ์เจ้าของสวนยางพารา อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย จำนวนทั้งสิ้น 4 ราย

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่นำมาใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย มีลำดับขั้นตอนดังนี้

3.3.2.1 ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืนของโซ่อุปทาน

อุตสาหกรรมยางพารา กรณีศึกษา : อุตสาหกรรมยางพารา ในเขตอำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา

3.3.2.2 ร่างข้อคำถามเกี่ยวกับการทำสวนยางพารา การผลิตน้ำยางพารา และ

ยางพาราก่อนถ้วยอย่างครอบคลุม โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่ร่างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสม พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และสามารถตอบคำถามงานวิจัยได้จริง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นข้อคำถาม ดังนี้

- ความคิดเห็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกร โดยเปรียบเทียบระหว่างการผลิตน้ำยางพารา และยางพาราก่อนถ้วย
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกร โดยเปรียบเทียบระหว่างการผลิตน้ำยางพารา และยางพาราก่อนถ้วย
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับสุขภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกร โดยเปรียบเทียบระหว่างการผลิตน้ำยางพารา และยางพาราก่อนถ้วย
- ความคิดเห็นภาพรวมเพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิต และก่อให้เกิดความยั่งยืน โดยเปรียบเทียบระหว่างการผลิตน้ำยางพารา และยางพาราก่อนถ้วย

3.3.3 วิธีการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยได้ขออนุญาตเกษตรกรชาวสวนยางพาราและผู้เชี่ยวชาญจากสหกรณ์เจ้าของสวนยางพารา อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย เพื่อทำการสัมภาษณ์โดยการบันทึกเทป จำนวน 4 คน โดยทำการสัมภาษณ์ในวันที่ 30 สิงหาคม - 2 กันยายน พ.ศ.2561

3.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความหมายจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ คำพูด และรูปภาพ โดยมีขั้นตอนดังนี้

- ดำเนินการถอดเทปที่บันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์
- พิจารณาข้อมูลในแต่ละประเด็นว่าผู้ถูกสัมภาษณ์มีความคิดเห็นอย่างไร

- ทำความเข้าใจข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ในแต่ละประเด็น และทำการสังเคราะห์ ข้อมูลดังกล่าวเพื่อให้ได้เนื้อหาที่มีความสอดคล้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- วิเคราะห์และสรุปประเด็นที่ได้รับจากการสัมภาษณ์
- เขียนสรุปรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะบรรยาย

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา
กรณีศึกษา : อุตสาหกรรมยางพารา ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดเขียงราย ผู้วิจัยสามารถนำเสนอ
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ตามลำดับดังต่อไปนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง

S.D = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนของตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์

4.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ
การศึกษา สถานภาพการสมรส รายได้ต่อเดือน และลักษณะการขายผลผลิต โดยเป็นการวิเคราะห์
ข้อมูลทั่วไปซึ่งใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่า
ร้อยละ (Percentage) โดยสามารถทำการวิเคราะห์ได้ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1: แสดงผลจำนวนและร้อยละ จำแนกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	52	49.5
หญิง	53	50.5
รวม	105	100.0

จากผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน
53คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 ซึ่งมากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายที่มีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ
49.5

ตารางที่ 4.2: แสดงผลจำนวนและร้อยละ จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 25 ปี	2	1.9
26 – 30 ปี	1	1.0
31 – 35 ปี	5	4.8
36 – 40 ปี	15	14.3
41 – 45 ปี	2	1.9
46 – 50 ปี	15	14.3
51 – 55 ปี	37	35.2
56 – 60 ปี	17	16.2
61 ปี ขึ้นไป	11	10.5
รวม	105	100.0

จากผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 51-55 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 35.2 รองลงมาคืออายุระหว่าง 56-60 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2 รองลงมาคืออายุระหว่าง 36-40 ปี และอายุระหว่าง 46-50 ปี มีจำนวนเท่ากันคือ 15 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 รองลงมาคืออายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 รองลงมาคืออายุระหว่าง 31-35 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 รองลงมาคืออายุต่ำกว่า 25 ปี และอายุระหว่าง 41-45 ปี มีจำนวนเท่ากันคือ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 และอันดับสุดท้ายคืออายุระหว่าง 26-30 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

ตารางที่ 4.3: แสดงผลจำนวนและร้อยละ จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6	76	72.4
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	12	11.4
ปริญญาตรี	14	13.4
สูงกว่าปริญญาตรี	3	2.9
รวม	105	100.0

จากผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 72.4 รองลงมาคือระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 13.4 รองลงมาคือระดับการศึกษาอนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 11.4 และอันดับสุดท้ายคือระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9

ตารางที่ 4.4: แสดงผลจำนวนและร้อยละ จำแนกตามสถานภาพการสมรสของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพการสมรส	จำนวน	ร้อยละ
โสด	28	26.7
สมรส	76	72.4
หย่าร้าง	1	1.0
รวม	105	100.0

จากผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 72.4 รองลงมาคือสถานภาพโสด สมรส จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 และสถานภาพหย่าร้าง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5: แสดงผลจำนวนและร้อยละ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 15,000 บาท	38	36.2
15,001 – 25,000 บาท	54	51.4
25,001 – 35,000 บาท	10	9.5
35,001 – 45,000 บาท	2	1.9
45,001 – 55,000 บาท	1	1.0
รวม	105	100.0

จากผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-25,000 บาท จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 51.4 รองลงมาคือรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน

15,000 บาท จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 36.2 รองลงมาคือรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001 – 35,000 บาท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 รองลงมาคือรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 35,001 – 45,000 บาท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 และอันดับสุดท้ายคือรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 45,001 – 55,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

ตารางที่ 4.6: แสดงผลจำนวนและร้อยละ จำแนกตามลักษณะการขายผลผลิตของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะการขายผลผลิต	จำนวน	ร้อยละ
น้ำยารพารา	29	27.6
ยารพาราก่อนถ้วย	76	72.4
รวม	105	100.0

จากผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.6 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ขายผลผลิตยารพาราก่อนถ้วย จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 72.4 รองลงมาคือน้ำยารพารา จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 27.6

4.1.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยารพารา ผู้ผลิตน้ำยารพารา อำเภอต๋อยหลวง จังหวัดเชียงราย

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับความคิดเห็นด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยารพารา ผู้ผลิตน้ำยารพารา โดยสามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.7: แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยารพารา ผู้ผลิตน้ำยารพารา

ด้านเศรษฐกิจ	\bar{X}	S.D.	การแปรผล
1. รายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ยารพาราเพียงพอสำหรับท่านและครอบครัว	3.10	0.724	ปานกลาง

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.7 (ต่อ): แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา

ด้านเศรษฐกิจ	\bar{X}	S.D.	การแปรผล
2. รายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรสวนยางพารามีความมั่นคง	3.83	0.928	มาก
3. เกษตรกรสามารถขายผลผลิตยางพาราได้ในราคาที่สม่าเสมอตลอดปี	2.79	0.620	ปานกลาง
4. ฐานะทางการเงินของครอบครัวท่านมีรายได้มากกว่ารายจ่าย	2.79	0.819	ปานกลาง
5. ภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อรายได้ของท่าน	3.41	1.376	มาก
เฉลี่ยรวม	3.18	0.893	ปานกลาง

จากการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.7 พบว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.18 และเมื่อพิจารณาในแต่ละคำถามเรียงตามระดับความคิดเห็น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรสวนยางพารามีความมั่นคง และภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อรายได้ อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.83 และ 3.41 ตามลำดับ รองลงมาคือรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรสวนยางพาราเพียงพอสำหรับท่านและครอบครัว เกษตรกรสามารถขายผลผลิตยางพาราได้ในราคาที่สม่าเสมอตลอดปี และฐานะทางการเงินของครอบครัวท่านมีรายได้มากกว่ารายจ่าย อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.10 2.79 และ 2.79 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8: แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านสังคมสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา

ด้านสังคมสิ่งแวดล้อม	\bar{X}	S.D.	การแปรผล
1. กลุ่มเกษตรกรมีความสัมพันธ์ที่ดี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	3.62	0.775	มาก

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.8 (ต่อ): แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านสังคม
สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา ผู้ผลิต
น้ำยางพารา

ด้านสังคมสิ่งแวดล้อม	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
2. กลุ่มเกษตรกรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชน	3.69	0.761	มาก
3. ในการผลิตยางพารา ทำให้เกิดปัญหากลิ่นเหม็น	2.76	1.215	ปานกลาง
4. ในการผลิตยางพารา ทำให้เกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย	2.72	1.192	ปานกลาง
5. มีหน่วยงานจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์แก่กลุ่มเกษตรกร	2.59	1.018	น้อย
เฉลี่ยรวม	3.08	0.992	ปานกลาง

จากการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.8 พบว่าปัจจัยด้านสังคมสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.08 และเมื่อพิจารณาในแต่ละคำถามเรียงตามระดับความคิดเห็นพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อกลุ่มเกษตรกรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชน และกลุ่มเกษตรกรมีความสัมพันธ์ที่ดีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.69 และ 3.62 ตามลำดับ รองลงมาคือในการผลิตยางพาราทำให้เกิดปัญหากลิ่นเหม็น และในการผลิตยางพาราทำให้เกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.76 และ 2.72 ตามลำดับ รองลงมาคือมีหน่วยงานจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์แก่กลุ่มเกษตรกร อยู่ในระดับน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.59

ตารางที่ 4.9: แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านสุขภาพที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา

ด้านสุขภาพ	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. เกษตรกรสัมผัสสารเคมีอยู่บ่อยครั้ง	2.79	1.264	ปานกลาง
2. เกษตรกรมีอาการเจ็บป่วยจากการทำงาน ที่ต้องซื้อยามาทานเองอยู่บ่อยครั้ง	2.45	1.021	น้อย

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.9 (ต่อ): แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านสุขภาพที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา

ด้านสุขภาพ	\bar{X}	S.D.	การแปรผล
3. เกษตรกรมีอาการเจ็บป่วยจากการทำงาน ที่ต้องไปพบแพทย์อยู่เสมอ	2.41	1.018	น้อย
4. เกษตรกรมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่างๆในแต่ละวัน (ทั้งเรื่องงาน หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน)	3.21	0.726	ปานกลาง
5. เกษตรกรมีเวลานอนพักผ่อนเพียงพอ (อย่างน้อย 6 ชั่วโมง/วัน)	3.28	0.528	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.83	0.911	ปานกลาง

จากการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.9 พบว่าปัจจัยด้านสุขภาพอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.83 และเมื่อพิจารณาในแต่ละคำถามเรียงตามระดับความคิดเห็น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อเกษตรกรมีเวลานอนพักผ่อนเพียงพอ เกษตรกรมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่างๆในแต่ละวัน และเกษตรกรสัมผัสสารเคมีอยู่บ่อยครั้ง อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.28 3.21 และ 2.79 ตามลำดับ รองลงมาคือเกษตรกรมีอาการเจ็บป่วยจากการทำงานที่ต้องซื้อยามาทานเองอยู่บ่อยครั้ง และเกษตรกรมีอาการเจ็บป่วยจากการทำงานที่ต้องไปพบแพทย์อยู่เสมอ อยู่ในระดับน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.45 และ 2.41 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10: แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา

คุณภาพชีวิต	\bar{X}	S.D.	การแปรผล
1. เกษตรกรพึงพอใจกับรายได้จากการขายผลผลิตยางพารา	2.45	1.055	น้อย
2. เกษตรกรพึงพอใจกับความสัมพันธ์กับกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางพาราและคนในชุมชน	3.66	0.857	มาก

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.10 (ต่อ): แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชีวิต
เกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา

คุณภาพชีวิต	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
3. เกษตรกรพึงพอใจกับสภาพสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน	3.48	0.949	มาก
4. เกษตรกรพึงพอใจกับค่ารักษาพยาบาลและสุขภาพของตนในปัจจุบัน	2.66	0.936	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.06	0.949	ปานกลาง

จากการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.10 พบว่าคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพาราอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.06 และเมื่อพิจารณาในแต่ละคำถามเรียงตามระดับความคิดเห็น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อเกษตรกรพึงพอใจกับความสัมพันธ์กับกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางพาราและคนในชุมชน และเกษตรกรพึงพอใจกับสภาพสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.66 และ 3.48 ตามลำดับ รองลงมาคือเกษตรกรพึงพอใจกับค่ารักษาพยาบาลและสุขภาพของตนในปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.66 รองลงมาคือเกษตรกรพึงพอใจกับรายได้จากการขายผลผลิตยางพารา อยู่ในระดับน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.45

ตารางที่ 4.11: แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณถึงอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพาราผู้ผลิตน้ำยางพารา

	คุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา			
	B	Beta	t	Sig
ค่าคงที่ (Constant)	0.907		1.846	0.077
เศรษฐกิจ	0.605	0.624	3.343	0.003
สังคมและสิ่งแวดล้อม	-0.042	-0.054	-3.00	0.766
สุขภาพ	0.125	0.179	1.137	0.266

Adjusted R² = 0.395, F = 7.084, n = 29, P-Value ≤ 0.05*

ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 พบว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา คิดเป็นร้อยละ 39.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา คือ เศรษฐกิจ (Sig = 0.003, Beta = 0.624) ส่วนสุขภาพไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา (Sig = 0.266) รองลงมาคือ สังคมสิ่งแวดล้อมไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา (Sig = 0.766) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.12: สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1 เศรษฐกิจ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย	ยอมรับสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 2 สังคมสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย	ปฏิเสธสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 3 สุขภาพ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย	ปฏิเสธสมมติฐาน

4.1.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนถ้วย อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับความคิดเห็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนถ้วย โดยสามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.13: แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนถ้วย

ด้านเศรษฐกิจ	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. รายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรสวนยางพาราเพียงพอสำหรับท่านและครอบครัว	3.08	0.455	ปานกลาง
2. รายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรสวนยางพาราที่มีความมั่นคง	3.16	0.694	ปานกลาง
3. เกษตรกรสามารถขายผลผลิตยางพาราได้ในราคาที่เหมาะสมตลอดปี	2.89	0.531	ปานกลาง
4. ฐานะทางการเงินของครอบครัวท่านมีรายได้มากกว่ารายจ่าย	2.86	0.743	ปานกลาง
5. ภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อรายได้ของท่าน	4.41	0.636	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.28	0.612	ปานกลาง

จากการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.13 พบว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.28 และเมื่อพิจารณาในแต่ละคำถามเรียงตามระดับความคิดเห็น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อรายได้ของท่าน อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.41 รองลงมาคือรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรสวนยางพารามีความมั่นคง รายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรสวนยางพาราเพียงพอสำหรับท่านและครอบครัว เกษตรกรสามารถขายผลผลิตยางพาราได้ในราคาที่เหมาะสมตลอดปี และฐานะทางการเงินของครอบครัวท่านมีรายได้มากกว่ารายจ่าย อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.16 3.08 2.89 และ 2.86 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14: แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านสังคมสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนถ้วย

ด้านสังคมสิ่งแวดล้อม	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. กลุ่มเกษตรกรมีความสัมพันธ์ที่ดี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	3.01	0.476	ปานกลาง
2. กลุ่มเกษตรกรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชน	3.01	0.503	ปานกลาง
3. ในการผลิตยางพารา ทำให้เกิดปัญหากลิ่นเหม็น	3.18	0.812	ปานกลาง
4. ในการผลิตยางพารา ทำให้เกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย	2.96	0.791	ปานกลาง
5. มีหน่วยงานจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์แก่กลุ่มเกษตรกร	2.75	0.569	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.98	0.630	ปานกลาง

จากการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.14 พบว่าปัจจัยด้านสังคมสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.98 และเมื่อพิจารณาในแต่ละคำถามเรียงตามระดับความคิดเห็นพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อการผลิตยางพาราทำให้เกิดปัญหากลิ่นเหม็น กลุ่มเกษตรกรมีความสัมพันธ์ที่ดีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กลุ่มเกษตรกรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชน ในการผลิตยางพาราทำให้เกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย และมีหน่วยงานจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์แก่กลุ่มเกษตรกร อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.18 3.01 3.01 2.96 และ 2.75 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15: แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านสุขภาพที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนถ้วย

ด้านสุขภาพ	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. เกษตรกรสัมผัสสารเคมีอยู่บ่อยครั้ง	3.78	0.624	มาก
2. เกษตรกรมีอาการเจ็บป่วยจากการทำงาน ที่ต้องชื้อยามาทานเองอยู่บ่อยครั้ง	2.82	0.687	ปานกลาง

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.15 (ต่อ): แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านสุขภาพที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก้อนถ้วย

ด้านสุขภาพ	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
3. เกษตรกรมีอาการเจ็บป่วยจากการทำงาน ที่ต้องไปพบแพทย์อยู่เสมอ	2.84	0.713	ปานกลาง
4. เกษตรกรมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่างๆในแต่ละวัน (ทั้งเรื่องงาน หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน)	2.82	0.453	ปานกลาง
5. เกษตรกรมีเวลานอนพักผ่อนเพียงพอ (อย่างน้อย 6 ชั่วโมง/วัน)	2.92	0.455	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.04	0.586	ปานกลาง

จากการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.15 พบว่าปัจจัยด้านสุขภาพอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.04 และเมื่อพิจารณาในแต่ละคำถามเรียงตามระดับความคิดเห็น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อเกษตรกรสัมผัสสารเคมีอยู่บ่อยครั้ง อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.78 รองลงมาคือเกษตรกรมีเวลานอนพักผ่อนเพียงพอ เกษตรกรมีอาการเจ็บป่วยจากการทำงานที่ต้องไปพบแพทย์อยู่เสมอ เกษตรกรมีอาการเจ็บป่วยจากการทำงานที่ต้องซื้อยามาทานเองอยู่บ่อยครั้ง และเกษตรกรมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่างๆในแต่ละวัน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.92 2.84 2.82 และ 2.82 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16: แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก้อนถ้วย

คุณภาพชีวิต	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. เกษตรกรพึงพอใจกับรายได้จากการขายผลผลิตยางพารา	2.50	0.702	น้อย
2. เกษตรกรพึงพอใจกับความสัมพันธ์กับกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางพาราและคนในชุมชน	3.11	0.478	ปานกลาง

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.16 (ต่อ): แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชีวิต
เกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนถั่ว

คุณภาพชีวิต	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
3. เกษตรกรพึงพอใจกับสภาพสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน	3.00	0.589	ปานกลาง
4. เกษตรกรพึงพอใจกับค่ารักษาพยาบาลและสุขภาพของตนในปัจจุบัน	2.95	0.586	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.89	0.589	ปานกลาง

จากการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.16 พบว่าคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพาราอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.89 และเมื่อพิจารณาในแต่ละคำถามเรียงตามระดับความคิดเห็น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อเกษตรกรพึงพอใจกับความสัมพันธ์กับกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางพาราและคนในชุมชน เกษตรกรพึงพอใจกับสภาพสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน และเกษตรกรพึงพอใจกับค่ารักษาพยาบาลและสุขภาพของตนในปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.11 3.00 และ 2.95 ตามลำดับ รองลงมาคือเกษตรกรพึงพอใจกับรายได้จากการขายผลผลิตยางพารา อยู่ในระดับน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.50

ตารางที่ 4.17: แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณถึงอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่คุณค่าอุตสาหกรรมยางพาราผู้ผลิตยางพาราก่อนถั่ว

	คุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพาราผู้ผลิตยางพาราก่อนถั่ว			
	B	Beta	t	Sig
ค่าคงที่ (Constant)	3.807		6.863	0.000
เศรษฐกิจ	-0.046	-0.037	-0.302	0.763
สังคมและสิ่งแวดล้อม	0.201	0.202	1.304	0.196
สุขภาพ	0.451	0.396	2.719	0.008

Adjusted $R^2 = 0.059$, $F = 2.573$, $n = 76$, $P\text{-Value} \leq 0.05^*$

ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.17 การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 พบว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนถั่ว คัดเป็นร้อยละ 5.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนถั่ว คือ สุขภาพ (Sig = 0.008, Beta = -0.396) ส่วนสังคมสิ่งแวดล้อมไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนถั่ว (Sig = 0.196) รองลงมาคือเศรษฐกิจไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนถั่ว (Sig = 0.763) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.18: สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1 เศรษฐกิจ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนถั่ว อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย	ปฏิเสธสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 2 สังคมสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนถั่ว อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย	ปฏิเสธสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 3 สุขภาพ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนถั่ว อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย	ยอมรับสมมติฐาน

4.1.4 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา ระหว่างเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีลักษณะการขายผลผลิตต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ที่เกี่ยวกับความคิดเห็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา โดยทำการเปรียบเทียบระหว่างเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีลักษณะการขายผลผลิตน้ำยางพารา และยางพาราก่อนถั่ว สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.19: แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทาน
อุตสาหกรรมยางพารา ระหว่างเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีลักษณะการขายผลผลิต
ต่างกัน

ตัวแปร	ลักษณะการขาย ผลผลิต	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าสถิติ	p
เศรษฐกิจ	น้ำยางพารา	3.19	0.510	t = -0.896	0.376
	ยางพาราก่อนถ้วย	3.27	0.365	Levene's test = 4.884	0.029
สังคม สิ่งแวดล้อม	น้ำยางพารา	3.08	0.636	t = 0.822	0.413
	ยางพาราก่อนถ้วย	2.98	0.456	Levene's test = 2.697	0.104
สุขภาพ	น้ำยางพารา	2.83	0.705	t = -1.491	0.145
	ยางพาราก่อนถ้วย	3.03	0.400	Levene's test = 14.195	0.000
คุณภาพ ชีวิต	น้ำยางพารา	3.06	0.494	t = 1.697	0.093
	ยางพาราก่อนถ้วย	2.89	0.454	Levene's test = 0.494	0.484

จากการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.19 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจพบว่า เกษตรกรที่ขายผลผลิตน้ำยางพารา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.510 ส่วนเกษตรกรที่ขายผลผลิตยางพาราก่อนถ้วยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.365 และเมื่อทดสอบความแตกต่างพบว่า เกษตรกรที่ขายผลผลิตน้ำยางพาราและยางพาราก่อนถ้วยมีคะแนนด้านเศรษฐกิจโดยเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -0.896$, $p = 0.376$)

ปัจจัยด้านสังคมสิ่งแวดล้อมพบว่า เกษตรกรที่ขายผลผลิตน้ำยางพารา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.636 ส่วนเกษตรกรที่ขายผลผลิตยางพาราก่อนถ้วยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.456 และเมื่อทดสอบความแตกต่างพบว่า เกษตรกรที่ขายผลผลิตน้ำยางพาราและยางพาราก่อนถ้วยมีคะแนนด้านสังคมสิ่งแวดล้อมโดยเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.822$, $p = 0.413$)

ปัจจัยด้านสุขภาพพบว่า เกษตรกรที่ขายผลผลิตน้ำยางพารา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.705 ส่วนเกษตรกรที่ขายผลผลิตยางพาราก่อนถ้วยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.400 และเมื่อทดสอบความแตกต่างพบว่า เกษตรกรที่ขาย

ผลผลิตน้ำยางพาราและยางพาราก่อนถั่วมีคะแนนด้านสุขภาพโดยเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.697, p = 0.145$)

ปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตพบว่า เกษตรกรที่ขายผลผลิตน้ำยางพารา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.06 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.494 ส่วนเกษตรกรที่ขายผลผลิตยางพาราก่อนถั่วมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.454 และเมื่อทดสอบความแตกต่างพบว่า เกษตรกรที่ขายผลผลิตน้ำยางพาราและยางพาราก่อนถั่วมีคะแนนด้านคุณภาพชีวิตโดยเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.822, p = 0.093$)

4.1.5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา กรณีศึกษา : อุตสาหกรรมยางพารา ในเขตอำเภอต๋อยหลวง จังหวัดเชียงราย

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ที่เกี่ยวกับความคิดเห็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา โดยสามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.20: แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา

ด้านเศรษฐกิจ	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. รายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรสวนยางพาราเพียงพอสำหรับท่านและครอบครัว	3.09	0.539	ปานกลาง
2. รายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรสวนยางพารามีความมั่นคง	3.34	0.818	ปานกลาง
3. เกษตรกรสามารถขายผลผลิตยางพาราได้ในราคาที่สม่าเสมอตลอดปี	2.87	0.556	ปานกลาง
4. ฐานะทางการเงินของครอบครัวท่านมีรายได้มากกว่ารายจ่าย	2.84	0.761	ปานกลาง
5. ภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อรายได้ของท่าน	4.13	1.001	มาก
เฉลี่ยรวม	3.25	0.735	ปานกลาง

จากการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.20 พบว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.25 และเมื่อพิจารณาในแต่ละคำถามเรียงตามระดับความคิดเห็น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อรายได้ของท่าน อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.13 รองลงมาคือรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรสวนยางพารามีความมั่นคง รายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรสวนยางพาราเพียงพอสำหรับท่านและครอบครัว เกษตรกรสามารถขายผลผลิตยางพาราได้ในราคาที่สมำเสมอตลอดปี และฐานะทางการเงินของครอบครัวท่านมีรายได้มากกว่ารายจ่าย อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.34 3.09 2.87 และ 2.84 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.21: แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านสังคมสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา

ด้านสังคมสิ่งแวดล้อม	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. กลุ่มเกษตรกรมีความสัมพันธ์ที่ดี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	3.18	0.632	ปานกลาง
2. กลุ่มเกษตรกรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชน	3.20	0.656	ปานกลาง
3. ในการผลิตยางพารา ทำให้เกิดปัญหาากลิ่นเหม็น	3.07	0.953	ปานกลาง
4. ในการผลิตยางพารา ทำให้เกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย	2.90	0.919	ปานกลาง
5. มีหน่วยงานจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์แก่กลุ่มเกษตรกร	2.70	0.720	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.01	0.776	ปานกลาง

จากการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.21 พบว่าปัจจัยด้านสังคมสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.01 และเมื่อพิจารณาในแต่ละคำถามเรียงตามระดับความคิดเห็น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชน กลุ่มเกษตรกรมีความสัมพันธ์ที่ดีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการผลิตยางพาราทำให้เกิดปัญหาากลิ่นเหม็น ในการผลิตยางพาราทำให้เกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย และมีหน่วยงานจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์แก่กลุ่มเกษตรกร อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.20 3.18 3.07 2.90 และ 2.70 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.22: แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านสุขภาพที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา

ด้านสุขภาพ	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. เกษตรกรสัมผัสสารเคมีอยู่บ่อยครั้ง	3.50	0.952	มาก
2. เกษตรกรมีอาการเจ็บป่วยจากการทำงาน ที่ต้องชื้อยามาทานเองอยู่บ่อยครั้ง	2.71	0.805	ปานกลาง
3. เกษตรกรมีอาการเจ็บป่วยจากการทำงาน ที่ต้องไปพบแพทย์อยู่เสมอ	2.72	0.826	ปานกลาง
4. เกษตรกรมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่างๆในแต่ละวัน (ทั้งเรื่องงาน หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน)	2.92	0.567	ปานกลาง
5. เกษตรกรมีเวลานอนพักผ่อนเพียงพอ (อย่างน้อย 6 ชั่วโมง/วัน)	3.02	0.500	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.97	0.730	ปานกลาง

จากการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.22 พบว่าปัจจัยด้านสุขภาพอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.97 และเมื่อพิจารณาในแต่ละคำถามเรียงตามระดับความคิดเห็น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อเกษตรกรสัมผัสสารเคมีอยู่บ่อยครั้ง อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.50 รองลงมาคือเกษตรกรมีเวลานอนพักผ่อนเพียงพอ เกษตรกรมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่างๆในแต่ละวัน เกษตรกรมีอาการเจ็บป่วยจากการทำงานที่ต้องไปพบแพทย์อยู่เสมอ และเกษตรกรมีอาการเจ็บป่วยจากการทำงานที่ต้องชื้อยามาทานเองอยู่บ่อยครั้ง อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.02 2.92 2.72 และ 2.71 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.23: แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา

คุณภาพชีวิต	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. เกษตรกรพึงพอใจกับรายได้จากการขายผลผลิตยางพารา	2.49	0.810	น้อย

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.23 (ต่อ): แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชีวิต
เกษตรกรชาวสวนยางพารา

คุณภาพชีวิต	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
2. เกษตรกรพึงพอใจกับความสัมพันธ์กับกลุ่ม เกษตรกรชาวสวนยางพาราและคนในชุมชน	3.26	0.651	ปานกลาง
3. เกษตรกรพึงพอใจกับสภาพสิ่งแวดล้อมใน ปัจจุบัน	3.13	0.735	ปานกลาง
4. เกษตรกรพึงพอใจกับค่ารักษาพยาบาลและ สุขภาพของตนในปัจจุบัน	2.87	0.708	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.94	0.726	ปานกลาง

จากการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.23 พบว่าคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพาราอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.94 และเมื่อพิจารณาในแต่ละคำถามเรียงตามระดับความคิดเห็น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อเกษตรกรพึงพอใจกับความสัมพันธ์กับกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางพาราและคนในชุมชน เกษตรกรพึงพอใจกับสภาพสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน และเกษตรกรพึงพอใจกับค่ารักษาพยาบาลและสุขภาพของตนในปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.26 3.13 และ 2.87 ตามลำดับ รองลงมาคือเกษตรกรพึงพอใจกับรายได้จากการขายผลผลิตยางพารา อยู่ในระดับน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.49

ตารางที่ 4.24: แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณถึงอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ
สังคมสิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรม
ยางพารา

	คุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา			
	B	Beta	t	Sig
ค่าคงที่ (Constant)	2.335		5.705	0.000
เศรษฐกิจ	0.231	0.202	1.842	0.068
สังคมและสิ่งแวดล้อม	0.046	0.050	0.428	0.670

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.24 (ต่อ): แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณถึงอิทธิพลของปัจจัยด้านข
 เศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทาน
 อุตสาหกรรมยางพารา

	คุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา			
	B	Beta	t	Sig
สุขภาพ	-0.097	-0.204	-0.970	0.334

Adjusted R² = 0.019, F = 1.669, n = 105, P-Value ≤ 0.05*

ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.24 การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 พบว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา คิดเป็นร้อยละ 1.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปร ได้แก่ เศรษฐกิจ สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม ไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ซึ่งมีค่า Sig เท่ากับ 0.068 0.334 และ 0.670 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.25: สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1 เศรษฐกิจ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย	ปฏิเสธสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 2 สังคมและสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย	ปฏิเสธสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 3 สุขภาพ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย	ปฏิเสธสมมติฐาน

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเกษตรกรและผู้เชี่ยวชาญจากสหกรณ์เจ้าของสวนยางพารา อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย จำนวนทั้งสิ้น 4 ราย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 1: ประธานกิตติมศักดิ์และผู้ตรวจสอบสหกรณ์เจ้าของสวนยางพารา

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกร โดยเปรียบเทียบระหว่างการผลิตน้ำยางพารา และยางพาราก่อนถ้วย

ในด้านเศรษฐกิจนั้น การขายน้ำยางพาราและยางพาราก่อนถ้วย ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดเชียงใหม่ มีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง การขายน้ำยางพาราสามารถนำไปขายได้ที่ บริษัทไทยรับเบอร์ลาเทคส์คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) การขายจะมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำยางพาราจากการวัดเปอร์เซ็นต์เนื้อยาง โดยราคาจะเป็นราคากลางที่รัฐกำหนด และขึ้นอยู่กับคุณภาพน้ำยางพาราที่นำไปขาย ซึ่งจะได้ราคาที่เหมาะสมตามคุณภาพน้ำยางพารา และมีต้นทุนในการผลิตและเก็บรักษาน้อยกว่า เนื่องจากมีการใช้สารเคมีในการเก็บรักษาเพียงครั้งเดียว

สวนยางพาราก่อนถ้วยจะมีต้นทุนในการผลิตสูงกว่าน้ำยางพารา เนื่องจากมีต้นทุนด้านน้ำกรดเพิ่มขึ้น และการผลิตยางก่อนถ้วยแต่ละก้อนต้องใช้เวลาในหลายวันกว่าจะเต็มถ้วย และแต่ละครั้งที่กรีตจะต้องใส่น้ำกรดทุกครั้ง เมื่อต้องการขายจะมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อตามสวนยาง ไม่มีการตรวจสอบคุณภาพยางพาราก่อนถ้วยหรือการวัดเปอร์เซ็นต์เนื้อยาง และมีราคาที่พ่อค้าคนกลางกำหนดเพียงราคาเดียว ซึ่งอาจเกิดการกดราคาขึ้นได้ และหากเกษตรกรคนใดผลิตยางพาราก่อนถ้วยคุณภาพดี ก็เกิดการเสียเปรียบเกษตรกรคนที่มีคุณภาพยางพาราก่อนถ้วยต่ำกว่า เนื่องจากพ่อค้าคนกลางจะรับซื้อในราคาที่เท่ากัน และเหตุผลที่เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมผลิตยางพาราก่อนถ้วยมากกว่าน้ำยางพารา เนื่องจากเกษตรกรมีความคิดว่ายางพาราก่อนถ้วยสามารถทำได้สะดวก รวดเร็ว และประหยัดเวลามากกว่า ซึ่งสามารถนำเวลาที่เหลือไปทำอาชีพเสริมอย่างอื่นเพื่อหารายได้อีกทางหนึ่งได้

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกร โดยเปรียบเทียบระหว่างการผลิตน้ำยางพารา และยางพาราก่อนถ้วย

ในด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมนั้น การผลิตน้ำยางพาราและการเก็บรักษาน้ำยางพาราไม่เกิดผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากในขั้นตอนการเก็บรักษาโดยใช้สารละลายแอมโมเนีย ซึ่งมีความเข้มข้นที่ไม่เป็นอันตรายต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ส่วนการผลิตยางพาราก่อนถ้วยนั้น ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากในขั้นตอนการผลิตยางพาราก่อนถ้วยมีการใช้กรดต่างๆ เช่น กรดซัลฟิวริก กรดฟอร์มิก กรดเกลือ เป็นต้น เพื่อให้เกิดปฏิกิริยาจับตัวเป็นก้อน โดยแยกส่วนจับตัวเป็นเนื้อยางแท้และส่วนที่เหลือเป็นน้ำที่มีส่วนผสมของน้ำกรดอยู่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมมากมาย อาทิ ทำให้เกิดน้ำเน่าเสีย ทำลายความอุดมสมบูรณ์ของดิน ส่งกลิ่นเหม็นในบริเวณใกล้เคียง และแม้กระทั่งทำลายต้นยางเอง ทำให้เกิดความเสื่อมโทรม ต้นยางอ่อนแอ และนานวันอาจทำให้น้ำยางหยุดไหล ถึงแม้ต้นยางจะยังไม่ตาย เรียกว่า การตายนิ่ง รวมไปถึงขั้นตอนในการขนส่ง ระหว่างการขนส่งจะมี

การไหลของเมือกยางลงสู่ถนน ซึ่งทำให้ถนนชำรุด และที่สำคัญคือเวลาฝนตกจะทำให้ถนนลื่นและเกิดอุบัติเหตุขึ้นได้

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสุขภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกร โดยเปรียบเทียบระหว่างการผลิตน้ำยางพารา และยางพาราก่อนถั่ว

ในด้านสุขภาพนั้น การผลิตน้ำยางพาราและการเก็บรักษาน้ำยางพาราไม่เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของเกษตรกร เนื่องจากในขั้นตอนการเก็บรักษาโดยใช้สารละลายแอมโมเนีย ซึ่งมีความเข้มข้นที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

ส่วนการผลิตยางพาราก่อนถั่ว โดยการใช้น้ำกรดนั้นส่งผลกระทบต่อร่างกาย ผิวหนัง เล็บมือ และเท้า เกิดการอักเสบ แผลพุพอง และเกิดโรคระบบทางเดินหายใจเนื่องจากการสูดดมกรด และอากาศเป็นพิษ

4. ความคิดเห็นภาพรวมเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกร โดยเปรียบเทียบระหว่างการผลิตน้ำยางพารา และยางพาราก่อนถั่ว

การผลิตน้ำยางพาราจะส่งผลให้เกิดความยั่งยืนต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรมากกว่าการผลิตยางพาราก่อนถั่ว แต่ในปัจจุบันเกษตรกรในพื้นที่อำเภอต๋อยหลวง จังหวัดเชียงราย นิยมผลิตยางก่อนถั่ว ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบมากมายทั้งต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ เนื่องจากขาดความรู้ในหลายด้าน จึงต้องการให้รัฐบาลหรือหน่วยงานต่างๆ เข้ามาให้ความรู้ และสนับสนุนการผลิตน้ำยางพารา

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 2 และท่านที่ 3: ประธานสหกรณ์เจ้าของสวนยางพารา และสมาชิกสภาเกษตรกร จังหวัดเชียงราย ด้านยางพารา

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกร โดยเปรียบเทียบระหว่างการผลิตน้ำยางพารา และยางพาราก่อนถั่ว

การผลิตน้ำยางพารา ในปัจจุบันเริ่มมีพ่อค้าคนกลางเข้ามารับซื้อน้ำยางพารา ซึ่งอาจทำให้เกิดการกดราคาขึ้น สหกรณ์เจ้าของสวนยางพาราจึงได้ทำสัญญาซื้อขายน้ำยางพารากับบริษัท ไทยรับเบอร์ลาเท็กซ์คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ซึ่งได้ตกลงเป็นพันธมิตรกัน เพื่อให้ได้ราคาน้ำยางพาราที่เป็นธรรม และการขายน้ำยางพาราจะมีการตรวจสอบค่าน้อย่างแท้จริง เพื่อให้ได้ราคาตามคุณภาพน้ำยางพารา

ส่วนการผลิตยางพาราก่อนถั่ว นั้น จะมีพ่อค้าคนกลางเข้ามารับซื้อจึงทำให้เกิดการกดราคา และได้ราคาต่ำกว่าน้ำยางพารา แต่เหตุผลที่เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมทำยางพาราก่อนถั่ว เนื่องจากประหยัดเวลา สามารถประกอบอาชีพอื่นควบคู่กันไปได้ เช่น การทำนา ไร่ข้างทั่วไป เป็นต้น

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกร โดยเปรียบเทียบระหว่างการผลิตน้ำยางพารา และยางพาราก่อนถั่ว

การผลิตน้ำยางพาราไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แต่ในสังคมและชุมชนนั้น เกษตรกรยังไม่ให้ความร่วมมือ ขาดความเชื่อมั่น และความสามัคคีที่จะร่วมกลุ่มเกษตรกรเพื่อการผลิตและขายน้ำยางพารา ส่วนการผลิตยางพาราก่อนด้วยโดยการใช้น้ำกรดชนิดต่าง ๆ นั้น ส่งผลกระทบต่อทั้งสังคมและสิ่งแวดล้อม อาทิเช่น ทำให้เกิดน้ำเสีย ส่งกลิ่นเหม็น ดินเสื่อมโทรม และระหว่างการขนส่งยางพาราก่อนด้วยนั้น จะมีเมือกยางร่วงลงถนน ซึ่งจะทำให้ถนนพุพัง และเกิดอุบัติเหตุเนื่องจากถนนลื่นได้

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสุขภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกร โดยเปรียบเทียบระหว่างการผลิตน้ำยางพารา และยางพาราก่อนด้วย

การผลิตยางพาราก่อนด้วยส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิต การผลิตยางพาราก่อนด้วยจะส่งกลิ่นเหม็นไปในบริเวณใกล้เคียง ซึ่งจะทำให้ผู้คนที่อยู่ในบริเวณนั้นเสียสุขภาพจิตจากกลิ่นเหม็น และเกิดโรคในระบบทางเดินหายใจ

4. ความคิดเห็นภาพรวมเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกร โดยเปรียบเทียบระหว่างการผลิตน้ำยางพารา และยางพาราก่อนด้วย

การผลิตน้ำยางพาราจะส่งผลให้เกิดความยั่งยืนต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรมากกว่าการผลิตยางพาราก่อนด้วย เนื่องจากการผลิตยางพาราก่อนด้วยทำให้เกิดผลกระทบมากมายในหลายๆด้าน

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 4: ประธานกิตติมศักดิ์และที่ปรึกษาสหกรณ์เจ้าของสวนยางพารา

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกร โดยเปรียบเทียบระหว่างการผลิตน้ำยางพารา และยางพาราก่อนด้วย

ในปัจจุบันภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้เกษตรกรชาวสวนยางได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก ทั้งราคายางพารา และต้นทุนในการผลิต โดยเมื่อทำการเปรียบเทียบด้านเศรษฐกิจระหว่างการผลิตน้ำยางพาราและการผลิตยางพาราก่อนด้วย การผลิตยางพาราก่อนด้วยจะมีต้นทุนในการผลิตมากกว่า เนื่องจากทุกครั้งที่ต้องใช้น้ำกรดหยดจนกว่าจะได้ก๊อชยางพาราเต็มถ้วยยาง แต่การเก็บรักษาน้ำยางพาราจะใช้ปริมาณสารเคมี (แอมโมเนีย) น้อยกว่า ซึ่งจะประหยัดต้นทุนได้มากกว่า

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกร โดยเปรียบเทียบระหว่างการผลิตน้ำยางพารา และยางพาราก่อนด้วย

ในการผลิตน้ำยางพารานั้นไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม แต่การผลิตยางพาราก่อนด้วยส่งผลกระทบต่อทั้งชุมชนและสิ่งแวดล้อม โดยการผลิตยางพาราก่อนด้วยจะทำให้เกิดกลิ่นเหม็น น้ำเน่าเสีย และแมลงต่างๆที่เกิดจากน้ำเน่าเสียและน้ำขัง เช่น ยุง และแมลงวัน เมื่อเกิดสิ่งเหล่านี้ขึ้นจะเกิดการทะเลาะเบาะแว้งระหว่างเกษตรกรชาวสวนยางพารากับคนในชุมชน เนื่องจากคนในชุมชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงได้รับผลกระทบเหล่านี้ด้วยเช่นกัน

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสุขภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกร โดยเปรียบเทียบระหว่างการผลิตน้ำยางพารา และยางพาราก่อนถั่ว

ในการผลิตน้ำยางพารานั้นไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของเกษตรกรชาวสวนยางพารา แต่การผลิตยางพาราก่อนถั่วส่งผลกระทบต่อสุขภาพของเกษตรกร เนื่องจากการใช้น้ำกรดเพื่อผลิตยางพาราก่อนถั่วอยู่เป็นประจำนั้น น้ำกรดจะเกิดการระเหยเข้าสู่ดวงตา และมีการสูดดมเข้าไป ซึ่งปัจจุบันมีเกษตรกรหลายรายที่เกิดอาการตาพร่ามัวจากการระเหยของกรด และมีปัญหาเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ

4. ความคิดเห็นภาพรวมเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกร โดยเปรียบเทียบระหว่างการผลิตน้ำยางพารา และยางพาราก่อนถั่ว

การผลิตน้ำยางพาราจะส่งผลให้เกิดความยั่งยืนต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรมากกว่าการผลิตยางพาราก่อนถั่ว เนื่องจากการผลิตยางพาราก่อนถั่วทำให้เกิดผลกระทบมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสุขภาพของเกษตรกรชาวสวนยางพารา และยังส่งผลไปยังสังคมและสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา กรณีศึกษา : อุตสาหกรรมยางพารา ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดเขียงราย ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Methods Research) ซึ่งเกิดขึ้นจากการนำเอาแนวความคิดวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพมาร่วมกันศึกษาหาคำตอบของงานวิจัย โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อเปรียบเทียบน้ำยางพาราและยางพาราก่อนถวัลย ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา ในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมสิ่งแวดล้อม และด้านสุขภาพ ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรชาวสวนยางพารา ในเขต อำเภอคลองหลวง จังหวัดเขียงราย จำนวน 105 คน โดยมีผลการวิจัยดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา กรณีศึกษา : อุตสาหกรรมยางพารา ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดเขียงราย ในส่วนของข้อมูลเชิงปริมาณมีรายละเอียดสามารถสรุปได้ ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 105 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 51-55 ปี มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 สถานภาพสมรส มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-25,000 บาท และขายผลผลิตยางพาราก่อนถวัลย

5.1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา อำเภอคลองหลวง จังหวัดเขียงราย

ส่วนที่ 1 สรุปผลการศึกษา

เศรษฐกิจ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละข้อคำถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรสวนยางพารามีความมั่นคง และภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อรายได้ของท่าน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ รายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรสวนยางพาราเพียงพอสำหรับท่านและครอบครัว เกษตรกรสามารถขายผลผลิตยางพาราได้ในราคาที่สมำเสมอตลอดปี และฐานะทางการเงินของครอบครัวท่านมีรายได้มากกว่ารายจ่าย อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

สังคมสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละข้อคำถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อกลุ่มเกษตรกรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชน และกลุ่มเกษตรกรมีความสัมพันธ์ที่ดี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ในการผลิตยางพาราทำให้เกิดปัญหาากลิ่นเหม็น และในการผลิตยางพาราทำให้เกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ มีหน่วยงานจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์แก่กลุ่มเกษตรกร อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

สุขภาพ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละข้อคำถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อเกษตรกรมีเวลานอนพักผ่อนเพียงพอ เกษตรกรมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่างๆในแต่ละวัน และเกษตรกรสัมผัสสารเคมีอยู่บ่อยครั้ง อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ เกษตรกรมีอาการเจ็บป่วยจากการทำงานที่ต้องชื้อยามาทานเองอยู่บ่อยครั้ง และเกษตรกรมีอาการเจ็บป่วยจากการทำงานที่ต้องไปพบแพทย์อยู่เสมอ อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

คุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละข้อคำถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อเกษตรกรพึงพอใจกับความสัมพันธ์กับกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางพารา และคนในชุมชน และเกษตรกรพึงพอใจกับสภาพสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ เกษตรกรพึงพอใจกับค่ารักษาพยาบาลและสุขภาพของตนในปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ เกษตรกรพึงพอใจกับรายได้จากการขายผลผลิตยางพารา อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

เศรษฐกิจส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา อำเภอคลองหลวง จังหวัดเขียงราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สังคมสิ่งแวดล้อมไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา อำเภอคลองหลวง จังหวัดเขียงราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุขภาพไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา อำเภอคลองหลวง จังหวัดเขียงราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 3 การอภิปรายผล

จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เศรษฐกิจส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา อำเภอคลองหลวง จังหวัดเขียงราย ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการเกษตรเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อรายได้ที่อยู่ในระดับมาก ซึ่งในปัจจุบันเงินถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต และรายได้จากการประกอบอาชีพสวนยางพารานั้นเป็นรายได้ที่มีความมั่นคงซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและ

ทฤษฎีของ UNESCO (1981 อ้างใน กุสุมา โกศล, 2555) ได้กล่าวไว้ว่าคุณภาพชีวิตจะดีหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 5 ประการ ดังนี้ 1) มาตรฐานการครองชีพ (Standard of Living) พิจารณาได้จากรายได้ต่อบุคคล สุขภาพ การศึกษา ที่อยู่อาศัย และการสังคมสงเคราะห์ 2) การเปลี่ยนแปลงของประชากร (Population Dynamics) ในเรื่องของโครงสร้างทางอายุและเพศ อัตราการเติบโตของประชากร อัตราการเกิด อัตราการตาย และการย้ายถิ่น 3) ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม (Social-Culture Factors) พิจารณาจากระบบสังคม ค่านิยมทางศาสนา ค่านิยมทางวัฒนธรรม และชีวิตความเป็นอยู่ 4) กระบวนการพัฒนา (Process of Development) พิจารณาจากลำดับความสำคัญของการพัฒนาประสิทธิภาพ และความสามารถของบุคคล การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การค้า 5) ทรัพยากร (Resources) ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล ธรรมชาติ อาหาร เงินทุน และเทคโนโลยีต่างๆ

สังคมสิ่งแวดล้อมไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากวิถีชีวิตตามต่างจังหวัดนั้น การช่วยเหลือเกื้อกูลกันถือเป็นเรื่องที่คุณเคยกันเป็นอย่างดี ทำให้เกษตรกรอาจจะไม่ได้คำนึงถึงความสัมพันธ์ของตนเองกับคนในสังคม และข้อมูลในด้านประชากรศาสตร์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งอาจทำให้ไม่มีความรู้เพียงพอในด้านผลกระทบจากการทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมที่จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร ไทยชา (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของเกษตรกร: กรณีศึกษาเกษตรกรปลูกไม้ยูคาลิปตัสในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก ผลจากการศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรข้อมูลทั่วไปกับภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรพบว่าระดับการศึกษา สถานภาพทางครอบครัว และรายได้ มีความสัมพันธ์ต่อระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ส่วนเพศ และอายุ มีความสัมพันธ์ต่อระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรไม่แตกต่างกัน

สุขภาพไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากเกษตรกรผู้ผลิตน้ำยางพาราส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับอาการเจ็บป่วยจากการทำงานที่ต้องชื้อยามาทานเองอยู่บ่อยครั้ง และต้องไปพบแพทย์แพทย์ อยู่ในระดับน้อย แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีสุขภาพที่ดี เกษตรกรจึงไม่ได้คำนึงถึงสุขภาพในระยะยาวที่จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Gordon & Kast (2012) ที่ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ที่ทำการเกษตรในรูปแบบสายพาน (Treadmill) ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์กับชุมชน และรายได้ของครัวเรือน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในเชิงบวกตามลำดับ ส่วนสุขภาพของเกษตรกรไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกร

5.1.3 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของโซ่คุณค่าอุตสาหกรรมยางพารา ผู้ผลิตยางพารา ก่อนถ้วย อำเภอตอยหลวง จังหวัดเชียงราย

ส่วนที่ 1 สรุปผลการศึกษา

เศรษฐกิจ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละข้อคำถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อรายได้ของท่าน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ รายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรสวนยางพารามีความมั่นคง รายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรสวนยางพาราเพียงพอสำหรับท่านและครอบครัว เกษตรกรสามารถขายผลผลิตยางพาราได้ในราคาที่สมำเสมอตลอดปี และฐานะทางการเงินของครอบครัวท่านมีรายได้มากกว่ารายจ่าย อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

สังคมสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละข้อคำถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการผลิตยางพาราทำให้เกิดปัญหากลิ่นเหม็น กลุ่มเกษตรกรมีความสัมพันธ์ที่ดี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กลุ่มเกษตรกรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชน ในการผลิตยางพาราทำให้เกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย และมีหน่วยงานจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์แก่กลุ่มเกษตรกร อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

สุขภาพ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละข้อคำถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อเกษตรกรสัมผัสสารเคมีอยู่บ่อยครั้ง อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ เกษตรกรมีเวลานอนพักผ่อนเพียงพอ เกษตรกรมีอาการเจ็บป่วยจากการทำงานที่ต้องไปพบแพทย์อยู่เสมอ เกษตรกรมีอาการเจ็บป่วยจากการทำงานที่ต้องซื้อยามาทานเองอยู่บ่อยครั้ง และเกษตรกรมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่างๆในแต่ละวัน อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

คุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละข้อคำถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อเกษตรกรพึงพอใจกับความสัมพันธ์กับกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางพาราและคนในชุมชน เกษตรกรพึงพอใจกับสภาพสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน และเกษตรกรพึงพอใจกับค่ารักษาพยาบาลและสุขภาพของตนในปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ เกษตรกรพึงพอใจกับรายได้จากการขายผลผลิตยางพารา อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

เศรษฐกิจไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนถ้วย อำเภอตอยหลวง จังหวัดเชียงราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สังคมสิ่งแวดล้อมไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อน
ด้วย อำเภอคลองหลวง จังหวัดเชียงราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุขภาพส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนด้วย อำเภอ
คลองหลวง จังหวัดเชียงราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 3 การอภิปรายผล

จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เศรษฐกิจไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวน
ยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนด้วย อำเภอคลองหลวง จังหวัดเชียงราย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน
ที่ตั้งไว้ เนื่องจากข้อมูลในด้านประชากรศาสตร์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่มีระดับ
การศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งอาจไม่มีความรู้เพียงพอในด้านเศรษฐกิจ รายได้ การเก็บออม
หรือการทำบัญชีรายรับรายจ่ายต่างๆ ที่จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร
ไทยชา (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของเกษตรกร: กรณีศึกษาเกษตรกรปลูกไม้ยูคา
ลิปต์สในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก ผลจากการศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรข้อมูล
ทั่วไปกับภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร พบว่าระดับการศึกษา สถานภาพทางครอบครัว
และรายได้ มีความสัมพันธ์ต่อระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ส่วนเพศ และอายุ มีความสัมพันธ์ต่อ
ระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรไม่แตกต่าง

สังคมสิ่งแวดล้อมไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อน
ด้วย อำเภอคลองหลวง จังหวัดเชียงราย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากวิถีชีวิตตาม
ต่างจังหวัดนั้น การช่วยเหลือเกื้อกูลกันถือเป็นเรื่องที่คุ้นเคยกันเป็นอย่างดี ทำให้เกษตรกรอาจจะไม่ได้
คำนึงถึงความสัมพันธ์ของตนเองกับคนในสังคม และข้อมูลในด้านประชากรศาสตร์ ผู้ตอบ
แบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งอาจทำให้ไม่มี
ความรู้เพียงพอในด้านผลกระทบจากการทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมที่จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตใน
ระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร ไทยชา (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของ
เกษตรกร: กรณีศึกษาเกษตรกรปลูกไม้ยูคาลิปต์สในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก ผลจากการศึกษา
เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรข้อมูลทั่วไปกับภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร
พบว่าระดับการศึกษา สถานภาพทางครอบครัว และรายได้ มีความสัมพันธ์ต่อระดับคุณภาพชีวิตของ
เกษตรกร ส่วนเพศ และอายุ มีความสัมพันธ์ต่อระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรไม่แตกต่าง

สุขภาพส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนด้วย อำเภอ
คลองหลวง จังหวัดเชียงราย ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากเกษตรกรผู้ผลิตยางพาราก่อน
ด้วยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเกษตรกรสัมผัสสารเคมีอยู่บ่อยครั้ง อยู่ในระดับมาก ซึ่งการสัมผัส
สารเคมีเป็นประจำจะทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด
และทฤษฎีของ Ferranc & Power (1992 อ้างใน กุสุมา โทศล, 2555) ได้กล่าวไว้ว่าองค์ประกอบ

ของคุณภาพชีวิต พิจารณาจากความพึงพอใจในชีวิต ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านสุขภาพ และหน้าที่ หมายถึง สถานภาพของร่างกาย และความสามารถในหน้าที่ที่จะดำเนินกิจกรรมต่างๆ กิจกรรมประจำวัน และการแสดงออกทางบทบาทในสังคม ได้แก่ การดูแลสุขภาพตนเอง การพักผ่อน การทำกิจกรรมต่างๆในเวลาว่าง การมีกิจกรรมในครอบครัว และการเดินทาง 2) ด้านสังคมเศรษฐกิจ หมายถึง สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของบุคคล เนื่องจากบุคคล ต้องอยู่ร่วมกันในสังคม ต้องการบ้านอยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง มีงานทำ และมีเงินใช้ในการดำรงชีวิตอันได้แก่ สภาพความเป็นอยู่ รายได้ การทำงาน เพื่อนร่วมงาน และที่อยู่อาศัย 3) ด้านจิตวิญญาณ หมายถึง สถานภาพของการรับรู้ การตอบสนองทางอารมณ์หรือทางจิตวิญญาณต่อสิ่งเร้าที่มากกระทบในชีวิต ได้แก่ ความรู้สึกพึงพอใจในชีวิต ความสงบทางจิตใจ การบรรลุเป้าหมายในชีวิต และความพึงพอใจต่อชีวิตความเป็นอยู่ 4) ด้านครอบครัว หมายถึง สภาพความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย ความสุขในครอบครัว ภาวะสุขภาพของสมาชิกในครอบครัว บุตร และความสัมพันธ์กับคู่สมรส

5.1.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา กรณีศึกษา :

อุตสาหกรรมยางพารา ในเขตอำเภอตอยหลวง จังหวัดเชียงราย

ส่วนที่ 1 สรุปผลการศึกษา

เศรษฐกิจ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละข้อคำถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อรายได้ของท่าน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ รายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรสวนยางพารามีความมั่นคง รายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรสวนยางพาราเพียงพอสำหรับท่านและครอบครัว เกษตรกรสามารถขายผลผลิตยางพาราได้ในราคาที่สมำเสมอตลอดปี และฐานะทางการเงินของครอบครัวท่านมีรายได้มากกว่ารายจ่าย อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

สังคมสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละข้อคำถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อกลุ่มเกษตรกรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชน กลุ่มเกษตรกรมีความสัมพันธ์ที่ดี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการผลิตยางพาราทำให้เกิดปัญหาหากลิ้นเหม็น ในการผลิตยางพาราทำให้เกิดปัญหาหากลิ้นเหม็น และมีหน่วยงานจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์แก่กลุ่มเกษตรกร อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

สุขภาพ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละข้อคำถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อเกษตรกรสัมผัสสารเคมีอยู่บ่อยครั้ง อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ เกษตรกรมีเวลานอนพักผ่อนเพียงพอ เกษตรกรมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่างๆในแต่ละวัน เกษตรกรมีอาการเจ็บป่วยจากการทำงานที่ต้องไปพบแพทย์ อยู่เสมอ และเกษตรกรมีอาการเจ็บป่วยจากการทำงานที่ต้องชื้อยามาทานเองอยู่บ่อยครั้ง อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

คุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยรวมมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละข้อคำถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อเกษตรกรพึงพอใจกับความสัมพันธ์กับกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางพารา และคนในชุมชน เกษตรกรพึงพอใจกับสภาพสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน และเกษตรกรพึงพอใจกับค่ารักษาพยาบาลและสุขภาพของตนในปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ เกษตรกรพึงพอใจกับรายได้จากการขายผลผลิตยางพารา อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

เศรษฐกิจไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา อำเภอดอยหลวง จังหวัด เชียงราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สังคมสิ่งแวดล้อมไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา อำเภอดอยหลวง จังหวัด เชียงราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุขภาพไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา อำเภอดอยหลวง จังหวัด เชียงราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 3 การอภิปรายผล

จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เศรษฐกิจไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา อำเภอดอยหลวง จังหวัด เชียงราย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากข้อมูลในด้านประชากรศาสตร์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งอาจไม่มีความรู้เพียงพอในด้านเศรษฐกิจ รายได้ การเก็บออม หรือการทำบัญชีรายรับรายจ่ายต่างๆ ที่จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร ไทยชา (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของเกษตรกร: กรณีศึกษาเกษตรกรปลูกไม้ยูคาลิปตัสในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก ผลจากการศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรข้อมูลทั่วไปกับภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร พบว่าระดับการศึกษา สถานภาพทางครอบครัว และรายได้ มีความสัมพันธ์ต่อระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ส่วนเพศ และอายุ มีความสัมพันธ์ต่อระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรไม่แตกต่าง

สังคมสิ่งแวดล้อมไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา อำเภอดอยหลวง จังหวัด เชียงราย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากวิถีชีวิตตามต่างจังหวัดนั้น การช่วยเหลือเกื้อกูลกันถือเป็นเรื่องที่คุ้นเคยกันเป็นอย่างดี ทำให้เกษตรกรอาจจะไม่ได้คำนึงถึงความสัมพันธ์ของตนเองกับคนในสังคม และข้อมูลในด้านประชากรศาสตร์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งอาจทำให้ไม่มีความรู้เพียงพอในด้านผลกระทบจากการทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมที่จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร ไทยชา (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของเกษตรกร: กรณีศึกษา

เกษตรกรปลูกไม้ยูคาลิปตัสในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก ผลจากการศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรข้อมูลทั่วไปกับภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร พบว่าระดับการศึกษา สถานภาพทางครอบครัว และรายได้ มีความสัมพันธ์ต่อระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ส่วนเพศ และอายุ มีความสัมพันธ์ต่อระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรไม่แตกต่าง

สุขภาพไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา อำเภอดอยหลวง จังหวัด เชียงราย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากข้อมูลในด้านประชากรศาสตร์ ผู้ตอบ แบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 จึงทำให้เกษตรกร อาจจะไม่ได้นำถึงสุขภาพ หรือผลกระทบต่างๆจากการทำงาน ที่จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร ไทยชา (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของเกษตรกร: กรณีศึกษาเกษตรกรปลูกไม้ยูคาลิปตัสในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก ผลจากการศึกษาเปรียบเทียบ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรข้อมูลทั่วไปกับภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร พบว่าระดับ การศึกษา สถานภาพทางครอบครัว และรายได้ มีความสัมพันธ์ต่อระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ส่วนเพศ และอายุ มีความสัมพันธ์ต่อระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรไม่แตกต่าง

5.2 สรุปผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ

การสรุปผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์เชิงลึก เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่ อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา กรณีศึกษา : อุตสาหกรรมยางพารา ในเขตอำเภอดอยหลวง จังหวัด เชียงราย โดยเปรียบเทียบระหว่างการผลิตน้ำยางพารา และยางพาราก่อนถ้วย สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

5.2.1 ด้านเศรษฐกิจ

ในด้านเศรษฐกิจกลุ่มเกษตรกรและผู้เชี่ยวชาญจากสหกรณ์เจ้าของสวนยางพาราให้ความ คิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสามารถจำแนกข้อดีข้อเสียของผลิตภัณฑ์ทั้งสองชนิด ได้ดังตาราง ต่อไป

ตารางที่ 5.1: ตารางแสดงข้อดีข้อเสียของน้ำยางพารา และยางพาราก่อนถ้วย ในด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่คุณค่าอุตสาหกรรมยางพารา

ผลิตภัณฑ์ยางพารา	ข้อดี	ข้อเสีย
น้ำยางพารา	<ul style="list-style-type: none"> - มีต้นทุนในการผลิต/เก็บรักษาต่ำกว่ายางพาราก่อนถ้วย - มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำยางพาราก่อนการขาย ทำให้ได้ราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพ - มีบริษัทพันธมิตรรับซื้อน้ำยางพารา ทำให้มีตลาดรองรับอยู่เสมอ 	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องขนส่งไปขายที่บริษัทพันธมิตรเอง - การผลิตน้ำยางพาราใช้เวลามากกว่าการผลิตยางพาราก่อนถ้วย ทำให้เหลือเวลาไม่มากในการทำอาชีพเสริม
ยางพาราก่อนถ้วย	<ul style="list-style-type: none"> - มีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อถึงในสวนยาง - การผลิตยางพาราก่อนถ้วยใช้เวลาน้อยกว่าการผลิตน้ำยางพารา ทำให้สามารถประกอบอาชีพเสริมอย่างอื่นได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีต้นทุนในการผลิต/เก็บรักษาสูงกว่าน้ำยางพารา - ทำการซื้อขายโดยพ่อค้าคนกลาง ทำให้ถูกกดราคา - ไม่มีการตรวจสอบคุณภาพยางพาราก่อนถ้วยก่อนการขาย ทำให้ได้ราคาที่ไม่เหมาะสมกับคุณภาพ

จากตารางที่ 5.1 จะเห็นได้ว่าการผลิตน้ำยางพารามีข้อดีมากกว่าการผลิตยางพาราก่อนถ้วย ได้แก่ มีต้นทุนในการผลิต/เก็บรักษาต่ำกว่ายางพาราก่อนถ้วย มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำยางพาราก่อนการขายทำให้ได้ราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพ และมีบริษัทพันธมิตรรับซื้อน้ำยางพาราทำให้มีตลาดรองรับอยู่เสมอ ดังนั้นการผลิตน้ำยางพาราจึงส่งผลให้คุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารามีความเป็นอยู่ที่ดี และมีความยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจมากกว่าการผลิตยางพาราก่อนถ้วย

5.2.2 ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ในด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมกลุ่มเกษตรกรและผู้เชี่ยวชาญจากสหกรณ์เจ้าของสวนยางพาราให้ความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสามารถจำแนกข้อดีข้อเสียของผลิตภัณฑ์ทั้งสองชนิด ได้ดังตารางต่อไป

ตารางที่ 5.2: ตารางแสดงข้อดีข้อเสียของน้ำยางพารา และยางพาราก่อนถ้วย ในด้านสังคม
สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา

ผลิตภัณฑ์ยางพารา	ข้อดี	ข้อเสีย
น้ำยางพารา	- ไม่เกิดผลกระทบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม	-
ยางพาราก่อนถ้วย	-	<ul style="list-style-type: none"> - เกิดน้ำเน่าเสีย และน้ำขัง - ส่งกลิ่นเหม็นไปทั่วบริเวณใกล้เคียง - น้ำเน่าเสียและกลิ่นเหม็น เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงและแมลงต่างๆ ซึ่งเป็นพาหะนำโรค - ทำลายดิน - ทำให้ต้นยางอ่อนแอ เกิดการตาย - ระหว่างการขนส่งทำให้เกิดถนนชำรุด ถนนลื่น และเกิดอุบัติเหตุ

จากตารางที่ 5.2 จะเห็นได้ว่าการผลิตยางพาราก่อนถ้วยมีข้อเสียอยู่หลายประการ ได้แก่ เกิดน้ำเน่าเสีย และน้ำขัง ส่งกลิ่นเหม็นไปทั่วบริเวณใกล้เคียง น้ำเน่าเสียและกลิ่นเหม็น เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงและแมลงต่างๆ ซึ่งเป็นพาหะนำโรค ทำลายดิน ทำให้ต้นยางอ่อนแอเกิดการตาย และระหว่างการขนส่งทำให้เกิดถนนชำรุด ถนนลื่น และเกิดอุบัติเหตุ ส่วนการผลิตน้ำยางพารานั้นไม่เกิดผลกระทบต่อสังคมสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการผลิตน้ำยางพาราจึงส่งผลให้คุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารามีความเป็นอยู่ที่ดี และมีความยั่งยืนในด้านสังคมสิ่งแวดล้อมมากกว่าการผลิตยางพาราก่อนถ้วย

5.2.3 ด้านสุขภาพ

ในด้านสุขภาพกลุ่มเกษตรกรและผู้เชี่ยวชาญจากสหกรณ์เจ้าของสวนยางพาราให้ความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสามารถจำแนกข้อดีข้อเสียของผลิตภัณฑ์ทั้งสองชนิด ได้ดังตารางต่อไป

ตารางที่ 5.3: ตารางแสดงข้อดีข้อเสียของน้ำยางพารา และยางพาราก่อนถ้วย ในด้านสุขภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกร

ผลิตภัณฑ์ยางพารา	ข้อดี	ข้อเสีย
น้ำยางพารา	- ไม่เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของเกษตรกร	-
ยางพาราก่อนถ้วย	-	<ul style="list-style-type: none"> - ผิวหนังเกิดการอักเสบจากการสัมผัสสาร - มือและเท้าเกิดแผลพุพองจากการสัมผัสสาร - เกิดโรคระบบทางเดินหายใจเนื่องจากการสูดดมกรด - สภาพแวดล้อมไม่ดี ส่งผลให้สุขภาพจิตแย่ - เกิดอาการตาพร่ามัวจากการระเหยของไอกรด

จากตารางที่ 5.3 จะเห็นได้ว่าการผลิตยางพาราก่อนถ้วยมีข้อเสียอยู่หลายประการ ได้แก่ ผิวหนังเกิดการอักเสบจากการสัมผัสสาร มือและเท้าเกิดแผลพุพองจากการสัมผัสสาร เกิดโรคระบบทางเดินหายใจเนื่องจากการสูดดมกรด สภาพแวดล้อมไม่ดี ส่งผลให้สุขภาพจิตแย่ และเกิดอาการตาพร่ามัวจากการระเหยของไอกรด ส่วนการผลิตน้ำยางพารานั้นไม่เกิดผลกระทบต่อสุขภาพเกษตรกร ดังนั้นการผลิตน้ำยางพาราจึงส่งผลให้คุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารามีความเป็นอยู่ที่ดี และมีความยั่งยืนในด้านสุขภาพมากกว่าการผลิตยางพาราก่อนถ้วย

จากการวิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียในการผลิตน้ำยางพาราและยางพาราก่อนถ้วยในด้านเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม และสุขภาพที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานยางพารากรณีศึกษา : อุตสาหกรรมยางพารา ในเขตอำเภอต๋อยหลวง จังหวัดเชียงราย สามารถสรุปได้ว่าการผลิตน้ำยางพาราส่งผลให้คุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารามีความเป็นอยู่ที่ดี และมีความยั่งยืนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม และสุขภาพมากกว่าการผลิตยางพาราก่อนถ้วย

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

5.3.1 ในด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา ผู้ผลิตน้ำยางพารา ควรให้ความสำคัญในเรื่องรายได้จากการประกอบอาชีพสวนยางที่มั่นคง และภาวะเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อรายได้ ดังนั้นเกษตรกรควรมีการทำบัญชีรายรับรายจ่าย และมีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับราคายางพารา ตลาดรับซื้อผลิตภัณฑ์ยางพารา และเศรษฐกิจภาพรวมภายในประเทศ เพื่อให้มีรายได้ที่มั่นคง เพียงพอ สามารถรับมือกับสถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบัน และเพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี และก่อให้เกิดความยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจ

5.3.2 ในด้านสุขภาพที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา ผู้ผลิตยางพาราก่อนถวัลย ควรให้ความสำคัญในเรื่องการสัมผัสสารเคมี เนื่องจากการผลิตยางพาราก่อนถวัลยจะต้องใช้สารเคมีอยู่เป็นประจำ ดังนั้นหน่วยงานต่างๆควรเข้าไปให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้ และการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมี และเกษตรกรที่สัมผัสสารเคมีอยู่เป็นประจำควรสวมใส่อุปกรณ์ป้องกัน และตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปี เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี และก่อให้เกิดความยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจ

5.4 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

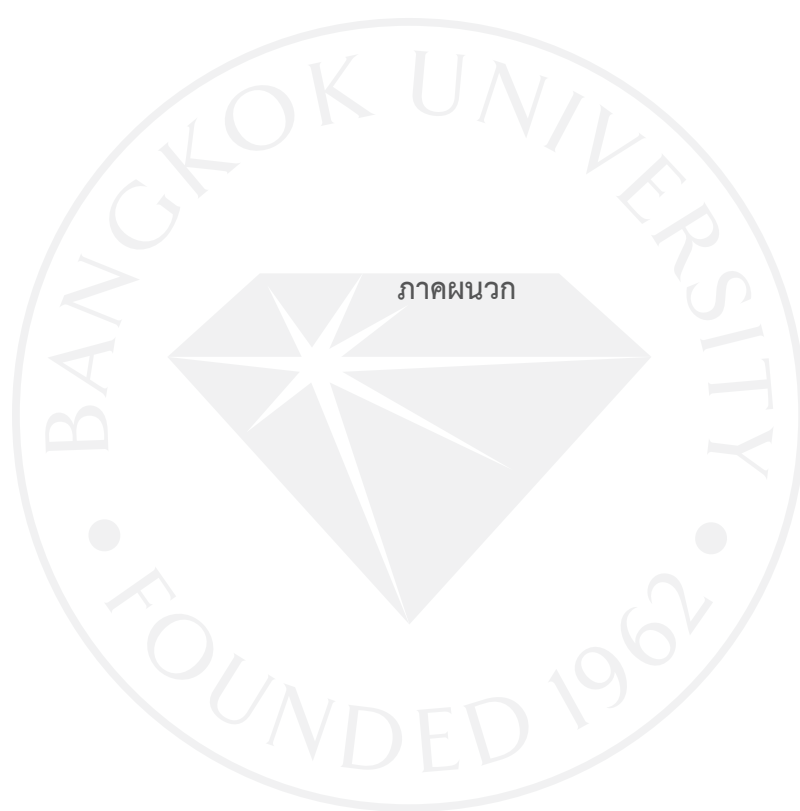
5.4.1 การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของประชากรแค่ในระดับอำเภอ ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรขยายขอบเขตของประชากรเกษตรกรชาวสวนยางพารา โดยทำการศึกษาวิจัยในระดับจังหวัด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและหลากหลายมากยิ่งขึ้น

5.4.2 ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม และสุขภาพ เพียง 3 ปัจจัย ซึ่งยังไม่ครบถ้วนเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์ความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา จึงควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากกว่า

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. (2546). *คุณภาพชีวิตและความเครียดของนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: ปิยอนด์ พับลิชชิง.
- กระทรวงพาณิชย์. (2560). *มูลค่าการส่งออกของไทย*. สืบค้นจาก <http://www2.ops3.moc.go.th/>.
- กุสุมา โกศล. (2555). *คุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางในยุคเศรษฐกิจถดถอย : ศึกษากรณีจังหวัดสุราษฎร์ธานีและนครศรีธรรมราช*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- กุหลาบ รัตนสังธรรม. (2535). *การพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมในวิธีดำเนินงานวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตตามเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐานในระดับหมู่บ้าน*. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต.
- คณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ. (2545). *หนึ่งปีปฏิรูปหนึ่งปีแรกของการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ*. นนทบุรี: สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ.
- นพรัตน์ ช่วงเวสุวรรณ. (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นันทิยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร. (2547). *เกษตรกรรมยั่งยืน*. นนทบุรี: มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน.
- บุญคง หันจางสิทธิ์. (2549). *เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- บุญยืน ชัยสุโรจน์. (2533). *ระบบเศรษฐกิจไทย*. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.
- ประเวศ วะสี. (2542). *บนเส้นทางใหม่การส่งเสริมสุขภาพพอวิวัฒน์ชีวิตและสังคม*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- พูลศักดิ์ อินทรโยธา และภักดี บุญเจริญ. (2555). *คุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยาง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง.
- ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม. (2540). *ประชาสังคมทรรคนะนักคิดในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: พิฆเณศ พริ้นท์ติ้งเซ็นเตอร์ จำกัด.
- มณฑิยา สติมานนท์. (2559). *เกษตรสีเขียว*. สืบค้นจาก <https://progreenecon.wordpress.com/2016/02/25/เกษตรสีเขียว-green-agriculture>.

- วิฑูรย์ ปัญญากุล. (2545). *ความรู้เบื้องต้นเกษตรอินทรีย์*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสายใยแผ่นดิน.
- ศุภรทิพย์ นิลารักษ์. (2557). *คุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยาง ภายในเขตพื้นที่จังหวัดตราด*.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สีลาภรณ์ นาคทรพรพ. (2539). *แนวคิดเกี่ยวกับเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตและสังคมระดับกลุ่ม/ชุมชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ส่วนประกอบของการพัฒนาที่ยั่งยืน. (2557). สืบค้นจาก
<http://www.stou.ac.th/stouonline/lom/data/sec/Lom12/04-03.html>.
- สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. (2551). *ประวัติยางพารา*. สืบค้นจาก
http://www.rubber.co.th/index_home.php.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2538). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานตลาดกลางยางพาราหนองคาย. (ม.ป.ป.). *ขั้นตอนการผลิตยางก้อนถ้วย*. สืบค้นจาก
http://www.rubbernongkhai.com/cuplump/index.php?option=com_content&view=article&id=10&Itemid=15.
- สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ. (2545). *ธรรมนูญสุขภาพคนไทย*. นนทบุรี: สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ.
- สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร. (ม.ป.ป.). *การกรีดยาง*. สืบค้นจาก
<http://www.arda.or.th/kasetinfo/south/para/controller/01-08.php>.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2559). *ข้อมูลเนื้อที่ยืนต้นเนื้อที่กรีดยางและผลผลิตของยางพาราในจังหวัดเชียงราย*. สืบค้นจาก <http://www.oae.go.th/view/1/%E0%B8%A2%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%9E%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%B2/TH-TH>.
- อัมพร ไทยชา. (2553). *คุณภาพชีวิตของเกษตรกร: กรณีศึกษาเกษตรกรปลูกไม้ยูคาลิปตัสในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Gordon, J.A., & Kast, C. (2012). *Quality of Life on the Agricultural Treadmill: Individual and Community Determinants of Farm Family well-Being*. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/264232913_Quality_of_life_on_the_agricultural_treadmill_Individual_and_community_determinants_of_farm_family_well-being.

แบบสอบถาม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา
กรณีศึกษา : อุตสาหกรรมยางพารา ในเขตอำเภอตอยหลวง จังหวัดเชียงราย

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการศึกษาค้นคว้าอิสระตามหลักสูตรปริญญาโท บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จึงขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านในการตอบคำถามให้ครบถ้วนทุกข้อและตรงกับความเป็นจริง โดยข้อมูลทั้งหมดที่ท่านได้ตอบในแบบสอบถามครั้งนี้จะถือเป็นความลับและถูกนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านสละเวลาและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้เป็นอย่างดี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ

1) ชาย

2) หญิง

2. อายุ

1) ต่ำกว่า 25 ปี

2) 26 – 30 ปี

3) 31 – 35 ปี

4) 36 – 40 ปี

5) 41 – 45 ปี

6) 46 – 50 ปี

7) 51 – 55 ปี

8) 56 – 60 ปี

9) 61 ปี ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

1) ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6

2) อนุปริญญา หรือเทียบเท่า

3) ปริญญาตรี

4) สูงกว่าปริญญาตรี

4. สถานภาพการสมรส

- 1) โสด 2) สมรส
- 3) แยกกันอยู่ 4) หย่าร้าง
- 5) หม้าย

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- 1) ไม่เกิน 15,000 บาท 2) 15,001 – 25,000 บาท
- 3) 25,001 – 35,000 บาท 4) 35,001 – 45,000 บาท
- 5) 45,001 – 55,000 บาท 6) 55,001 ขึ้นไป

6. ลักษณะการขายผลผลิต

- 1) น้ำยาง 2) ยางก้อนถ้วย
- 3) ยางแผ่น 4) ชี้อย่าง

ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่คุณค่าอุตสาหกรรมยางพารา

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ด้านเศรษฐกิจ	ความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. รายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรสวนยางพาราเพียงพอสำหรับท่านและครอบครัว					
2. รายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรสวนยางพารามีความมั่นคง					
3. เกษตรกรสามารถขายผลผลิตยางพาราได้ในราคาที่สม่าเสมอตลอดปี					
4. ฐานะทางการเงินของครอบครัวท่านมีรายได้มากกว่ารายจ่าย					
5. ภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อรายได้ของท่าน					

ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม	ความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. กลุ่มเกษตรกรมีความสัมพันธ์ที่ดี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
2. กลุ่มเกษตรกรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชน					
3. ในการผลิตยางพารา ทำให้เกิดปัญหากลิ่นเหม็น					
4. ในการผลิตยางพารา ทำให้เกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย					
5. มีหน่วยงานจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องเกษตรกรอินทรีย์แก่กลุ่มเกษตรกร					

ส่วนที่ 4 ปัจจัยด้านสุขภาพที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพารา

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ด้านสุขภาพ	ความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. เกษตรกรสัมผัสสารเคมีอยู่บ่อยครั้ง					
2. เกษตรกรมีอาการเจ็บป่วยจากการทำงาน ที่ต้องซื้อมาทานเองอยู่บ่อยครั้ง					
3. เกษตรกรมีอาการเจ็บป่วยจากการทำงาน ที่ต้องไปพบแพทย์อยู่เสมอ					
4. เกษตรกรมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่างๆในแต่ละวัน (ทั้งเรื่องงาน หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน)					
5. เกษตรกรมีเวลานอนพักผ่อนเพียงพอ (อย่างน้อย 6					

ด้านสุขภาพ	ความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ชั่วโมง/วัน)					

ส่วนที่ 5 คุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

คุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา	ความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. เกษตรกรพึงพอใจกับรายได้จากการขายผลผลิตยางพารา					
2. เกษตรกรพึงพอใจกับความสัมพันธ์กับกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางพาราและคนในชุมชน					
3. เกษตรกรพึงพอใจกับสภาพสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน					
4. เกษตรกรพึงพอใจกับค่ารักษาพยาบาลและสุขภาพของตนในปัจจุบัน					

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	ญาณิศา สมสกุล
อีเมล	yanisa.soms@bumail.net
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์ สาขาเคมี สิ่งแวดล้อม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง
ประสบการณ์การทำงาน	-

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้สิทธิในวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

วันที่ 11 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2561

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) ชูชาติ ส้มสกุล อยู่บ้านเลขที่ 79
ซอย ถนน เวียงจันทน์ ตำบล/แขวง เมืองเก่า
อำเภอ/เขต จันทบุรี จังหวัด จันทบุรี รหัสไปรษณีย์ 30150
เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ รหัสประจำตัว 7600203728
ระดับปริญญา ตรี โท เอก

หลักสูตร บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชา
คณะ บริหารธุรกิจ ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า "ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ" ฝ่ายหนึ่ง และ
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ตั้งอยู่เลขที่ 119 ถนนพระราม 4 แขวงพระโขนง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร
10110 ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า "ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ" อีกฝ่ายหนึ่ง ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ และผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้
สิทธิ ตกลงทำสัญญากันโดยมีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิขอรับรองว่าเป็นผู้สร้างสรรค์และเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในงานวิทยานิพนธ์ /
สารนิพนธ์หัวข้อ
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมอาหาร การศึกษา :
อุตสาหกรรมอาหาร ในเขตอำเภออ่าวหลวง จังหวัด เพชรบูรณ์

ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ
(ต่อไปนี้เรียกว่า "วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์")

ข้อ 2. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิตกลงยินยอมให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิโดยปราศจากค่าตอบแทนและไม่มีกำหนด
ระยะเวลาในการนำวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงการทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน
ให้เข้าต้นฉบับหรือสำเนา งาน ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิโดยจะกำหนดเงื่อนไข
อย่างหนึ่งอย่างใดด้วยหรือไม่ก็ได้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน หรือการกระทำอื่นใดในลักษณะทำนองเดียวกัน

ข้อ 3. หากกรณีมีข้อขัดแย้งในปัญหาสิทธิในวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ ระหว่างผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิกับ
บุคคลภายนอกก็ดี หรือระหว่างผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิกับบุคคลภายนอกก็ดี หรือมีเหตุขัดข้องอื่นๆ เกี่ยวกับ
ลิขสิทธิ์ อันเป็นเหตุให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิไม่สามารถนำงานนั้นออกทำซ้ำ เผยแพร่ หรือโฆษณาได้ ผู้อนุญาตให้
ใช้สิทธิยินยอมรับผิดชอบและชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิในความเสียหายต่างๆ ที่เกิดขึ้นแก่ผู้ได้รับ
อนุญาตให้ใช้สิทธิทั้งสิ้น

สัญญาที่ทำขึ้นสองฉบับ มีข้อความเป็นอย่างเดียวกัน คู่สัญญาได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญาโดยละเอียดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และเก็บรักษาไว้ฝ่ายละฉบับ

ลงชื่อ.....ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ
(นางสาว ญาณี ฟ้า สัมดีวงศ์)

ลงชื่อ.....ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ
(อาจารย์ อัญญา จุลพิสิฐ)
ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดและพื้นที่การเรียนรู้

ลงชื่อ.....พยาน
(ดร.สุชาติา เจริญพันธุ์ศิริกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลงชื่อ.....พยาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษมสันต์ พิพัฒน์ศิริศักดิ์)
ผู้อำนวยการหลักสูตร/ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร